

קרוב אליך

ערוכה / פרסום חסידי

ניסיה יציאה
20:06 18:52 ירושלים
20:09 19:08 תל אביב
20:09 19:00 חיפה

זמני השבת

כ"ט מנחם אב תשע"ח
פרשת ראה

בס"ד

235

בשבת אהבה בשני השנים

10 סופסוף אלול!
אהרן רזאל

30 מי רוצה עונג שבת
ולא קיבל?
התוועדות עם הרב
שבתי סלבטצקי

8 צניעות טבעית
או שגם את רוצה
לצעוק?
שאלת השבוע

22 בין סנגוריה מנוונת
לסנגוריה מקדמת
הרב אברהם וסרמן

הרדאר של הראי"ה קוק
זיהה צדיקים ורבנים
נסתרים והוציא אותם
לרשות הרבים

עמוד 16

אפשר לקטר על 'מה שקורה'...
להתרגז על קמפיין ההדתה...
לתת עצות לפוליטיקאים...

ואפשר גם... לזכור שיש לנו אמת גדולה

ופשוט הגיע הזמן לספר עליה

עכשיו
תורנו

מחולק כעת
הספר המהפכני
"עכשיו תורנו"
קראו והפיצו
הלאה!

בואו "לעשות תשובה"!

הצטרפו אצל היו"ם!

בטלפון 052-5665005 או רשמו בגוגל "קורס שליחים לקרוב לבבות" והרשמו
מתחילים בע"ה בי"א אלול בירושלים

ראש יהודי
תנועת תשובה ציונית

עכשיו הזמן לקחת חלק בקורס יהודי במינו
שיעניק כלים מהמרצים הטובים ביותר
עם הניסיון המצטבר, המוטיבציה הנכונה והכוון המדויק

יחד נבנה אברהם אבינו ונאיר את ירושלים לחיי תורה ואמונה

ההרשמה
בעיצומה
לשנה"ל תשע"ט

תורת הנפש

בית הספר הגבוה
לפסיכולוגיה יהודית

הרצאות של
מיטב המרצים
של תורת הנפש
התועדות
עם אתי אנקרי
ונעמה מנוסי

גשובה מראה? גשובה מאהבה?
גשובה משמחה

"איך להפוך את תהליך השינוי בנפש מכבד ומעיק לשמח ומתוק?"

כנס נשים ח"י אלול | תל אביב

יום ההולדת לשני המאורות הגדולים הבעש"ט ואדמו"ר הזקן

מרכז דוהל | רח' התקווה 76, תל אביב | חניון "בית דני" חינם
יום רביעי ח"י אלול תשע"ח (29.8.18) | 17:00-22:00

תורת הנפש
לפי שיטת הבעל שם טוב

f YouTube

הארוע בחסות:

www.torathanefesh.org

02-5662323

ירושלים | תל אביב | חיפה

עוֹלִים לַהֵר הַזִּיתִים

ליקט משמר הרב קזק

זצ"ל

"בן אדם,
צלה למעלה,
צלה" ..

מס' המקומות
חוגבל
הכניסה
חופשית
הרשמה חובה

83 שנים לפטירת מרן הרב
אברהם יצחק הכהן קזק זצ"ל

באוהל לימוד ענק אל מול ציונו בהר הזיתים, בנושא:
דגל ירושלים - 70 שנה לתקומת מדינת ישראל
לאורו של רואה הדורות מרן הראי"ה קזק זצ"ל

יום חמישי אור ל-ו' באלול (16.8)

23:15	הרב הלל הורוביץ מנכ"ל מועצת בתי העלמין ירושלים	דברי פתיחה
23:20	מרן ישי מנכ"ל משרד ירושלים ומורשת	דברי ברכה
23:25	עו"ד עודד פלוס מנכ"ל המשרד לשירותי דת	דברי ברכה
23:30	הראשון לציון הרה"ג יצחק יוסף שליט"א הרב הראשי לישראל	תוקף הלכות מדינה
00:00	הרה"ג אריה שטרן שליט"א רבה של ירושלים	דגל ירושלים
00:20	הרב אלישע וישליצקי שליט"א בית - מדרש מהות ירושלים	אורות מאופל
00:30	הרה"ג יעקב שפירא שליט"א ראש ישיבת מרכז הרב	מדינת ישראל יסוד כסא ה' בעולם
01:00	הרב יהודה מלמד שליט"א ישיבת רמת גן	הרב זצ"ל - חוזה המדינה
01:30	הרב חגי לונדין שליט"א ישיבת שדרות	כל זמן מאיר בתכונתו
02:00	ר' אלדד פרי הי"ו י"ו פרי נדל"ן	כלכלת ישראל במשנת הרב
02:30	התוועדות מרכזית עם הרב יהושע שפירא שליט"א ראש ישיבת רמת גן בנינון דבקות עם הזמר עקיבא תורנימן	
04:00	הרה"ג שמואל אליהו שליט"א רב העיר צפת	מאמר הדור בשנת ה-70
04:30	אמירות סליחות ותפילות שחרית בשילוב ניגוני הרב קרליבך עם הרב אוריאל סעייד - ראש הגרעין בקרית אוננו	

כיום שלישי
ג' באלול
יום עלייתו לגנוז
מרומים של מרן הרב
אברהם
יצחק
הכהן קזק
זצ"ל

נעלה, תלמידיו
וההולכים לאורו לשאת
תפילה למען עם ישראל,
ארצו ותורתו על יד ציונו
הקדוש בהר הזיתים אל
מול הר הבית
בשעה 09:30 - אזכרה מרכזית
בהשתתפות ראשי הישיבות
ותלמידיהם בשיתוף עם "בית
הרב - זאת לראיה".

אוטובוסים: אגד קו- 84
מתחנת הרכבת הקלה בנבעת
התחמושת, ישיר ומהיר לפסגת
הר הזיתים, החל מהשעה 08:30
כל 45 דקות לאורך כל היום.

למידע והרשמה (חובה) hazetim.co.il

או חפשו בגוגל "עולים להר הזיתים" חוקק מידע 055-9124900 (9:00-15:00)

כיבוד קל ושתייה חמה | מומלץ לבוא בלבוש חם
הסעות מחניון גבעת התחמושת החל מהשעה 21:30

הסעות מסובסדות למוסדות קבוצות וסניפים 055-9124900 (9:00-15:00)

ניתן להזמין סיורים לקבוצות ברחבי הר הזיתים בעקבות גדולי ישראל החל מהשעה 21:00
האירוע מאובטח ע"י כוחות הביטחון

אלול

אני ללב ואת לטל

שנה
ראשונה חינם
לבוגרי צבא
ושירות לאומי

סליחה, כבר נרשמתי?

הירשמו עכשיו כדי שבאלול גם אתם כבר תלמדו

תואר שני	הנדסת תעשייה וניהול	תואר ראשון
<ul style="list-style-type: none"> ▪ מנהל עסקים M.B.A. ▪ פיסיקה/הנדסת אלקטרו-אופטיקה *M.Sc. ▪ סיעוד *M.S.N. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ מדעי המחשב ▪ חשבונאות ומערכות מידע ▪ מנהל עסקים ▪ סיעוד ▪ ביו-אינפורמטיקה 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ הנדסת אלקטרו-אופטיקה ▪ הנדסת חשמל ואלקטרוניקה ▪ הנדסת תוכנה ▪ הנדסת מערכות תקשורת
מכינה לאקדמיה		

הלימודים מתחילים!

מערך מלגות
נרחב

אחוז השמה
גבוה

מסלול בית-מדרש
/ מדרשה

ימי לימוד
מרוכזים

מבחן תיל או
פסיכומטרי

YouTube f www.jct.ac.il | *3239

קמפוס לב - רח' הוועד הלאומי 21, ירושלים | קמפוס טל - רח' בית הדפוס 7, ירושלים

הנבטים יכלו רק לחלום על לילה כזה

בקיץ הזה, אתם מוזמנים להגיע לגנים הלאומיים ולשמורות הטבע וליהנות ממגוון פעילויות לכל המשפחה. פעילויות שקיעה, ערב ולילה | מוזיקה | לינה משפחתית ועוד.

עושים מינוי מטמון ומרוויחים המון!

למגוון הפעילויות ולפרטים נוספים:

parks.org.il | *3639 |

בן אדם למקום

פרקי אבות

משה שילת

פרק ו

מי רוצה חיי צעור?

מהמשנה שלנו הוא שיש ללמוד בכל מצב, גם אם יש עוני. ומי שעושה כך, אז מבטיח לו הקדוש ברוך הוא ש"סופו לקיימה מעושר". התורה תביא את האדם לרחבות רוחנית, שממנה תשתלשל גם רחבות גשמית.

צעור הריחוק

נוסף לפשט המשנה של מוכנות ללימוד התורה מתוך דחקות גשמית, האדמו"ר הזקן מסביר שיש במשנה זו הוראות רוחניות נפלאות.

מה פתאום לחיות חיים של צעור? ואיך מי שחי חיי צעור "אשריו" בעולם הזה?

חיי צעור, מסביר האדמו"ר הזקן, הם תוצאה מהתבוננות עד כמה רחוקים אנו מהאי"ן סוף. התוצאה היא דרבון אדיר ללימוד תורה. הלימוד מרווה את הצימאון ומאחד אותנו עם ה' יתברך, ואז אשרינו כבר בעולם הזה:

"חיי צעור תחיה היינו מהתבוננות מגדולת אי"ן סוף"

ברוך הוא שכשמו כן הוא - אין לו סוף. ממילא האדם יחיה חיי צעור על מה שרחוק מאור פניו יתברך ותהיה זאת נחמתו, אשריך וטוב לך בעולם הזה: על ידי עסק התורה שהיא חכמתו יתברך, ושם התלכשות אור אי"ן סוף ממש, ועל ידי הלימוד נעשה יחוד אי"ן סוף בנפשו של הלומד."

עושה מה שצריך

הוראה נוספת במשנתנו - לישון על הארץ, שהאדם יעבוד על עצמו להיות בביטול, לא 'לחגוג' על הדרגות הגבוהות אליהן הוא הגיע כי מהן אפשר ליפול:

"בהמות הייתי עמך, פירוש - התנהגתי כבהמה, לא נחשב למאומה בכל הדברים החשובים, לא חשקה נפשי בגדולות ובנפלאות ממני, כי אם רצון בוראי עשיתי. אין לאדם לדאוג על גדולות ונפלאות. וזהו 'ועל הארץ תישן', אם השפיל בעצמו עד לארץ בכל הדברים ממה יפול? ובמילא הוא בהשקט. אבל אם לאו, אינו בהשקט כלל."

אין כוונת האדמו"ר הזקן שעל האדם לא לרצות לעצמו מדרגות נפלאות, אלא שההנחה של האדם צריכה להיות שהוא עושה מה שצריך ("על הארץ תישן") ולא מחפש מדרגות גבוהות. כי במדרגות יש גם נפילות, וכשנמצאים על הארץ אין לאן ליפול.

דווקא כשהאדם מתבטל, אז הוא קשור לעצמותו ומהותו של הקדוש ברוך הוא, והוא מעלה אותו למעלה הגבוהה ביותר שאין בכוח האדם להגיע אליה. רק כשהאדם מרגיש ביטול מוחלט כלפי התורה, ולא מתכנן להתעלות ולהרוויח ממנה, רק אז התורה נקלטת בו. "ונפשי כעפר לכל תהיה - פתח ליבי בתורתך!".

מפנקסו של חוזר בתשובה

עודד מזרחי | ORCHOZER@GMAIL.COM

תהו ובו הוא

ההסכם. לפני הכניסה לקניון התחנה המרכזית, נתתי ליתר ביטחון חמישה שקלים לשתי קבצינות, דבר מומלץ בכלל, ובפרט לפני עסקה.

הגעתי למשרדי 'דברי שיר', והפגישה הייתה מוצלחת חבל על הזמן, פרט לכך שאשתי התקשרה אלי ושלחה כמה מסרונים על החתול המת. הבנתי שמשמיים רוצים כמו תמיד לאזן מעט את השמחה שהתעוררה בי, אבל לא יכולתי לענות לה, ורק השבתי במסרון שביקשתי מהערייה לפנות את הפגר.

כשהסתיימה הפגישה, סימסתי לאשתי שאני פנוי, והיא כתבה: "ראיתי איך שהחתול התעורר!".

הרגשתי את משק כנפי ההשגחה, וחשתי ממש כמו החתול האפור שזינק מעל חומת הטבע. לא

כך היא דרכה של תורה: פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן, וחיי צעור תחיה, ובתורה אתה עמל. אם אתה עושה כן אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא. (משנה ד)

משנה זו, ככל פרקי אבות, היא מידת חסידות. וכפי שמגדיר זאת הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה ג, א): "מי שנשאו ליבו לקיים מצווה זו כראוי לה ולהיות מוכתר בכתרה של תורה, לא יסיח דעתו לדברים אחרים, ולא ישים אל ליבו שיקנה תורה עם העושר והכבוד כאחד. כך הוא דרכה של תורה: פת במלח תאכל, ועל הארץ תישן, וחיי צעור תחיה, ובתורה אתה עמל."

גם מי שהגשמיות כן תופסת אצלו מקום, יכול וצריך לאמץ את עיקרון המשנה ולא להתנות את עסקן בתורה בהרחבה בענייני גשמיות. אפשר ללמוד גם כשעייפים ואפילו כשחסר חלב בפינת הקפה.

אך כיצד תתישב חריפות משנתנו עם המשנה הנוספת בפרקי אבות: "כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר" (ד, ט), מה טוב ב"עושר" אם "דרכה של תורה" היא דווקא מתוך עוני?!

אומר על כך הרבי מלובביץ', שפשיטא שיש להשתדל ולעזור לכל יהודי שתהיה לו הרחבה וחיי נחת. כך הוא יוכל לעבוד את ה' מתוך תענוג, ואת העמל והיגיעה לשמור לתורה עצמה, ולא ללחץ ולצעור של טרדות החיים. אלא שעיקר הלימוד

בוקר אחד בשלהי תמוז יצאתי מביתי בשמחה לחתום על הסכם להוצאת ספרי החדש 'תהו ובו הוא', שציפיתי לו כמה שנים וכמעט נואשתי מהסיכוי להוציאו לאור. חשש על ההשקעה הראשונית הנצרכת מצדי העיב כענן קל על מצב רוחי.

כאשר יצאתי משער ביתי ראיתי חתול אפור מת. לא נורא, אמרתי לעצמי, נחלאות מלאה בחתולים, יש בה יותר חתולים מתושבים. חתול חי בין 10 ל-15 שנה, ולפיכך מבחינה סטטיסטית מתים כמה חתולים מדי יום בשכונה, ומדוע שאחד מהם לא ינוח אי פעם על משכבו בשלום מול ביתי?!

זמני היה דחוק, וממש לא הייתי במצב רוח של 'מוח שליט על הלב' כדי לפנות פגר של חתול על הבוקר. רצייתי לוודא שהוא מת, צעקתי קצת, רקעתי ברגליי עם הנעליים החדשות שקניתי לאחרונה, וקראתי שלוש פעמים "קישתא!" כמנהג ארץ ישראל.

אין קול ואין עונה. החתול היה מונח כחפץ שאין לו הופכיין. מותו היה ברור לי.

בגלל שאני רגיש לרמזים, הרגשתי קצת כמוהו. חשתי שאולי הוצאת הספר כעת היא יותר 'תהו' מאשר 'בו הוא'...

התקשרתי למוקד העירוני וביקשתי שיפנו את פגר החתול.

לאחר מכן התנהלתי בכבודת-מה לחתימה על

ידעתי אם הייתה זאת הפעם הראשונה שבה הוא קם לתחיה, הפעם הרביעית או התשיעית, ולכן עניתי לה באופן כללי: "ברוך מחיה המתים!".

אשתי כתבה: "ברוך מקיץ נרדמים!".

מיד נזכרתי שהאישה מבטאת את הטבע והאיש את ההשגחה, ולכן לא המשכתי להתפלפל בנושא, ורק ערכנתי את הערייה שהחתול חי וקיים.

כאחד שלוקה בסנידרום ירושלים קל, החלו האותיות והמשמעויות להתרוצץ בקרבי. החתול מרמוז על להתחיל, להתחיל דבר חדש, ולא להתיימש לעולם, לכן יש אגדה עממית שלפיה יש לו תשע נשמות, ותשע הוא מלשון תשועה. מהי גדולתו של החתול? אמרו חז"ל שאם לא ניתנה תורה היינו למדים צניעות מחתול. ומפרש רש"י: שאינו מטיל רעי בפני אדם ומכסה צואתו. מי שמתחיל לחזור בתשובה בכל פעם מחדש, ומתבייש ברע שלו כמו חתול שמתבייש בצואתו, סופו שיזכה לתשועה.

חזרתי לביתי אחרי ערבית, ובכיכר הסמוכה לביתי ראיתי חבורת חתולים שיללו בחוזקה, והעניקו תחושה מצמררת של תהו ובהו. אחד מהם היה החתול האפור. הוא היה נמרץ ופעלתן מכולם, וממש לא יכולתי להבין איך שקע בבוקר בתנומה כה עמוקה, עד שנדמה כי שבך חיים, ובערב השתובב בראש כל חוצות. לאור הפנס הנחלאותי הצהבהב קיבלתי עוד רמז...

בוא להוביל

תואר ראשון בחינוך B.Ed.

יסודי (כיתות א'-ו') - בהתמחות מדעים/ מתמטיקה/ תושב"ע
חטיבת ביניים (כיתות ז'-י') - בהתמחות תושב"ע וספרות (דו חוגי)
חינוך מיוחד (גילים 6-21) - בשילוב אחת מההתמחויות הבאות:
מדעים/ תושב"ע/ ספרות

80% הנחה מדמי רישום

ערב פתוח
יום ה' 16/8
16:00-19:00

חבל לפספס!

האקדמית חמדת הדרום - תכנית גברים חדשה
מלגות ייחודיות למסלולים מועדפים - מתמטיקה ומדעים

לימודי ערב
לגברים

הטבות ייחודיות
בתכנית מצוינות

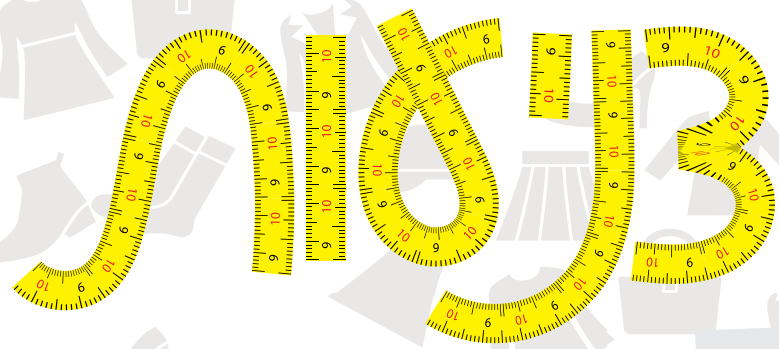
מערך מלגות נרחב
לתואר ראשון ושני

שנה ראשונה
חינם*
לתואר ראשון

עוד בחמדת הדרום: תואר שני | השלמה לתואר ראשון B.Ed. | הסבת אקדמאים להוראה |
תעודת הוראה לדוברי אנגלית

מובילים את החינוך, מדרום!

לפגישת ייעוץ, התקשרו: *5280
rishum@hemdat.ac.il | Hemdat.ac.il
שדות נגב - נתיבות

איך מחנכים ל בטבעיות?

לסתירה הזו אין פתרון קסם

הרבנית נעמי שפירא

מהי צניעות, מהי טבעיות, ואיך יוצרים רצף בריא ביניהן - זו שאלה מורכבת תמיד, ויותר מורכבת כדור שלנו. צניעות מבטאת אפשרות לא לחשוף כלפי חוץ ערכים או היבטים של האישיות, בגלל כבודם ומשמעותם. כאשר במקביל, אותם היבטים או ערכים מתגלים, מתוך בחירה, בתוך מעטפת פנימית. הצנעה וגילוי הן שתי תנועות שמשלימות אחת את השנייה.

השאלה מבטאת בקשה, שההשלמה של שתי התנועות הללו תהיה באופן טבעי. אלא, שמדובר בשתי עמדות הפוכות זו לזו. כאשר מצניעים, לוקחים כוח, כמו יופיו של הגוף ויכולת המשיכה שיש בו, ולא מגלים אותו. כאשר לא נותנים ביטוי, נוצרת סתירה פנימית ותהייה: האם הכוח הוא שלילי? האם הוא מסוכן? האם הוא חסר ערך?

ההבנה שבגלל חשיבות הדבר מסתירים אותו היא מאוד מורכבת. היא סותרת את ההתנהגות הפשוטה והטבעית. והיא נהיית קשה ככל שהזמן חולף. האפשרות לגילוי מתקנת את הקושי הזה ומאזנת אותו, אלא, שביחס לכוחו של הגוף, ישנו פער גדול בין התערורות הגוף והמודעות היופיו, לבין יכולת השימוש הנכון בכוח זה בחיי הנישואין. בפשטות, מגיל ההתבגרות עד גיל הנישואין עוברות שנים ארוכות, בהן יש כוח מאוד עוצמתי שאין לו נתיב נכון ושלם לביטוי. זה גורם בהכרח לכיווץ פנימי, לתסכול, ולקושי בעמידה באתגר.

כל זה נכון במצב נורמלי. כיום, בתרבות שמעריכה בעיקר חיצוניות וגילוי, ומדגישה את כוחות הגוף ותאוותיו, קשה להניח שיש פתרון קל וטבעי למצוקה זו. ללחץ על "כפתור" ובאופן טבעי לגמרי להיפתח לגילוי מלא של כוחות הגוף, לאחר שנים של הסתרה, נראה קשה ליישום.

ככל שנבין שאיסורי התורה, וכן חיוביה, הם המתאימים והטבעיים ביותר לנשמה שלנו, ולא המציאות התרבותית אליה אנחנו חשופים, כך יקל עלינו. ככל שהפער בין כיסוי לגילוי יקטן מבחינה תודעתית ומבחינת אורך הזמן, ככל שכוחות הגוף יקבלו מקום של כבוד עצמי בתוך גדר ההלכה, כך המעבר עשוי להיות טבעי יותר.

צניעות היא טבעיות עדיית שלו

פסיכותרפיסטית ומדריכה בכירה ללימודי ימימה

על פי תפיסת לימוד החשיבה ההכרתית, כל חינוך שהוא, ובוודאי חינוך לצניעות, בא מתוך טיפוח הטוב ולא מתוך דחיית מה שאינו עובד טוב. במערכת האישית של כל אחת ישנו טוב שקיים מלכתחילה, אולם לעתים חינוך מתוך דחייה, התערבות יתר וחרדה - יוצר מאבקים, ואז הטוב לא יכול לעלות ולצמוח. צניעות שייכת לטוב הטבעי שנמצא בכל אחת, וזוהי תכונה טבעית ממש. כשרוצים לטפח אותה, מתוך בריאות וראיית הטוב שבצניעות, זהו חינוך שיוצר אצל הבת קשר טוב עם הצניעות שלה ועם הטבעיות של הנשיות שלה. זוהי הדרך, זהו הכיוון. לחזק כל הזמן עוד ועוד את הטוב שקיים בצניעות, בפנימיות. כשבת רואה שאימא שלה מחוברת לעצמה בצניעות, זהו מודל שמחזק את הטוב שבצניעות, וממילא יש פחות התנגדות ומאבקים בחינוך בנושא הזה.

ואם צניעות היא טבעית, הרי מי שחווה חוסר צניעות פירושו הרבר שמהו בתוך המערכת הטבעית זו קצת. כשמישהי חווה חוסר מקום להיות כפי שהיא, ונדרחת להיות אחרת, היא עלולה לרצות לקבל הכרה, התפעלות ותשומת לב מבחוץ. ובהקשר החיובי, ככל שלמישהי יש יותר הכרה למה שיש בה, יותר מקום פנימי, יותר שקט עם מי שהיא, היא תהיה צנועה יותר מפני שהיא מחוברת למה שקיים בתוכה כטוב. חוסר הצניעות הוא הפרזה בלקיחת מקום ותשומת לב. חשיפת יתר מעידה על כך שהפנים רעוע. לכן, תפיסת החינוך היא ליצור אצל כל אחת יציבות פנימית, כך שלא תצטרך לחפש את עצמה בחוץ. וגם אם כרגע לא ניכרת צניעות חיצונית, בעקבות אופנות ותכתיבים חיצוניים, בכל זאת אנו פועלים באופן של מציאת היש, ולא שוכחים את הנקודה הפנימית שבה הבת כן נוהגת בצניעות, ומטפחים ומייקרים אותה.

ודאי שיש מקום לתת תשומת לב וקדייט לנראות של הבת, בצורה נכונה, לא לסתור את זה לגמרי. ואגב, זהו לא רק תפקיד של האימהות, גם לאבות ישנו תפקיד לתת מידה מסוימת של נשיאת חן. כך הבת לומדת שיש מקום לפנים ולחיוך שלה, כל אחד במקום שלו ובמידה שלו, מתוך צניעות טבעית והכרת הטוב למי שהיא, על כל חלקיה.

מתחשק לי לצעוק

יעל כהן

מורה במדרשת שובה, מייצעת ומלווה אישית סדנאות והרצאות

ראינו כבר כל כך הרבה פעמים איך החינוך לצניעות חולל עיוותים בטבעיות יחסה של האישה לגופה, ביחסים בין המינים, בתפיסת העצמי הנשי וערכו. ציר קוטבי נפרס מ'נשיות השאלים' ועד לרחוב המשתולל. וביניהם, חיפוש. חיפוש עד בכי.

מימי באולפנה אני בוהה בנושא. רואה בצער את אותן בנות שהחינוך לצניעות הגיע אליהן דרך הערה, ושוב הערה - על הפתח, השוויון, האורך והרוחב - איך בהתחלה היתה מבוכה, אחריה עלבון ובסוף כעס חזק, זעם. איך הן הלכו והתרחקו. בהתחלה מכנסיים, אחר כך עם החבר ובסוף גם השבת.

וכשאיני רואה את זה מתחשק לי לצעוק.

פעם שאלתי ראש אולפנה יקר אם הוא ראה לאורך שנותיו כמחנך, בנות שהערות על צניעות הטיבו איתן. הוא אמר לי בכנות שלא. שאלתי: אז למה אתם ממשיכים? והשיב: כי אין לנו דרך אחרת.

כשאין דרך לא ממשיכים. עוצרים. נותנים רגע לתווה ובוהו להתחולל. משחררים שליטה. כמה פעמים נראה היה לי שהחינוך לצניעות הוא ניסיונות שליטה בכוחות החיים הגועשים. מבטים מתרוצצים סביב לבושן של בנות, חגים בחוסר מנוחה. מאתרים. מעירים. לפעמים מעיפים. ואז מה? לאן תלכנה הבנות? גם אם תישרנה קו עם דרישות המקום כדי לא לאבדו, לאן תלכנה במחוזותיהן הפנימיים? רוב הבנות שהכרתי שרדו ארבע שנים באולפנה, ואחר כך, כשהאיום הוסר, השילו שכבה אחר שכבה.

ואם יותר לי, אולי בצדק.

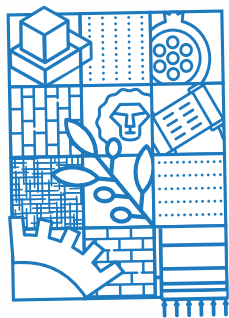
אולי חסד עושות עמנו הבנות שלא מהנהנות. שמהו מפריע להן, שמורדות. אולי הן אומרות לנו: מדובר בעצם החיים. הלא הנושא הזה כרוך ומלוכף בדימוי העצמי, בצורך לביטוי, ברצון להיות נאהבת, להינשא, להביא חיים חדשים לעולם, ביגו.

אולי במקום לעסוק במיגור התופעה (שלעניות דעתי זרועה בה המון חרדה של המחנכים), נעסוק בשיח. במקום בושה לזרוע כנות ופתיחות. במקום פגיעה בדימוי העצמי לנסח אמון בנשמות, בטובן, בפנימיות הטהורה. במקום הערות - מחמאות. במקום לייצר תחושת אשמה וכעס, לאפשר שחרור קיטור דרך דיבור; על התרבות, על ההלכה, על משאלות הלב.

במקום שצניעות תהיה שם נרדף לחלחלה-טראומה-איכס, בואו נדבר כמה יפה הקשר הזוגי, כמה מקומה של האישה הוא פנימי, ואיזה עוצמות אדירות וכוחות פנימיים ממתנינים להתממש.

אולי אם נשחרר לגמרי את הפחד ממה יהיה ולאן נגיע ואיתו את השליטה (לצערי פעמים רבות ראשי אולפנות הם גברים, ואז ההערות מתקבלות לא רחוק מחוויות של הטרדה או פגיעה. בטח שבערך הצניעות הן פוגעות), נהיה פנויים לחלוטין לשיח הפנימי.

הצניעות תבוא ממילא.

מלבושי
קודש

ביגוד יהודי לגבר

תשע"ט קדימה

בקר אצלנו בחנות האינטרנטית www.malbusheikodesh.co.il

חפשו אותנו ב- מלבושי קודש 073-2603196

מחכים לכם כבר... בפסטיבל הכליזמרים (8/16-14) בצפת

נחמה נחמה לב | ALLUMA@GMAIL.COM

רעידת אדם

כתושבת הבקעה, ממש על השבר הסורי-אפריקאי, רעידות האדמה האחרונות עוררו אותי להתבונן קצת עלינו בעולם הזה. בחסד גדול לא הרגשתי אף אחת מהן, אבל בכל ערכון חדשות על עוד דרגה בסולם ריכטר הרגשתי איך השקט הפנימי הוא דבר שבייר. איך נראה לנו שהכל צפוי, עולם כמנהגו טוב, וברגע אחד הכל זו.

נפשנו כציפור

אדם נברא מן האדמה, וההשוואה ביניהם במקרה הזה מתבקשת. על פניו אנחנו מתנהלים בחיינו כמו קרקע יציבה ובטוחה, עם המון שכל, מחשבה והיגיון, המון תכניות קדימה. כולנו מנסים, בכל מקום בו אנו נמצאים – להתיישב, ליישב את הדעת, את המעשים, להשיג יציבות. לכאורה הכל צפוי בחיינו, אבל פתאום בוקעת ומודעזעת הנפש. תכננו לפנות לצד ימין, והנפש מושכת לצד שמאל, תכננו לעבור את הימים הבאים בשמחה, אבל הנפש צריכה עכשיו להתנקות מרגשות של עצבות, מתח ופחד, אז היא מציעה אותם מעל פני השטח כדי שיהיה אפשר לגרוף החוצה. פתאום עולה בנו הד של זיכרון או אפילו ריח שהופך עלינו את כל השעה הקרובה, היום הבא, השבוע. נפשנו נבהלת כמו ציפור שיידו בה אבן, ומאידך, לפעמים היא כל כך שמחה, כמו שרק ציפור יודעת לעוף בקלות ובחופשיות. נפש האדם היא הדבר הכי מרתק שיש, בעיניי. היא מקור הרעש, והיא גם מקור הברכה.

אומר הרבי מלובביץ' שבאופן טבעי, כדי לגלות ולראות את הפנימיות שבנפש האדם – זה נעשה על ידי זעזוע. וזעזוע יכול להיות בשני אופנים: הראשון הוא על ידי מאורע לא טוב חלילה. השני הוא על ידי עניין של שמחה יוצאת מגדר הרגיל. על ידי שתי הדרכים הללו הנפש מודעזעת, כדבריו, וזה ממקומה המיושב, נופלים הלבושים החיצוניים ומתגלה טהרתה ופנימיותה.

כשאנחנו יושבים במקומנו, מי יכול לנו. אבל כשמתגלה נקודה אחת שבה אנחנו מתחילים לרעוד, שם מתגלה הנפש. וכשאנחנו בונים אותה היטב בזמנים יציבים, היא תגלה לנו את גרעין הטוב ואת כל האוצרות שלה בזמן שהקרקעית נחשפת.

שלא תיעלם הפנימיות

לפני כשנה, היה נושא מסוים שהעסיק והסעיר אותי מאוד. לא הצלחתי להגיע לתובנה בתוכו למרות שחפתי בו מכל כיוון, לבד ועם נפשות קרובות. זה היה זמן, אבל עדיין עולים בי לפעמים הרהורים על מה שהיה. באחד הלילות האחרונים, במקרה, חיפשתי משהו בהתכתבות ווטסאפ עם אחותי, ובלי לשים לב הגעתי לכל ההתכתבות שלנו מלפני שנה, סביב אותו נושא. במשך שעתיים, מאוחר בלילה, ישבת וקראתי הודעה אחת אחרי השניה, והדבר שהתגלה לי ממרחק הזמן הוא שכבר מתחילת הדרך ידעתי כיצד לנהוג. הכל היה שם. מתחילת הדרך היו לי סימני שאלה במקומות הנכונים וסימני קריאה במקומות הנכונים. האינסטינקטים הבריאים התגלו במלוא תפארתם. אחר כך כבר הכנסתי את השכל, הרצון, הפחדים, ולכן הסתבכתי עם הנושא הזה כל כך. אבל מההתחלה, מההרגשה הראשונית, אפשר היה לראות בבהירות את התשובות.

ימימה ענתה פעם ללומדת שהתלבטה ארוכות בין כמה אפשרויות ולא ידעה מה לבחור, שבזמן היסוס כדאי לחזור למקומות שנראים לנו כביכול מובנים וכביכול ידועים. זמן רעידה הוא לא זמן ללמוד משהו חדש, הוא זמן לחזור אחורה, אל הטבעיות הכי פשוטה שיש, ולגלות שם מה פנימיות נפשנו אומרת לנו. מה אנחנו כבר יודעים אבל שכחנו. לחזור להיות כמו ילדים שיש להם רתיעה טבעית ממה שלא מתאים להם, שפשוט מצביעים, בלי הרבה מילים, על מה שהם רוצים. אני מודה שלפעמים כשאני מרגישה תסבוכת בענייני שידוכים, למשל, אני מנסה להיזכר מה חיפשתי בגיל תשע-עשרה. גם אם לא הכל מותאם למי שאני היום, יש שם קרבה פנימית וידעיה שקטה שמצליחות להתיר את הסבך ולכוון אותי טוב יותר. אז ללכת לפעמים עם ההרגשה הראשונית, הרועדת, ולא רק עם השכל שמסוגל לשכנע אותנו הפוך ממה שכל עצמותינו אומרות. לסמוך על האינסטינקט הטבעי, לסמוך על הנפש, על טהרתה ופנימיותה. אפשר לגלות שם הרבה אמת.

יחזתם הרבי את דבריו בברכתו: ויהי רצון שמכאן ולהבא לא תעלם הפנימיות, (לא נתעלם ממה שאנחנו מרגישים ויודעים עמוק בפנים), ואם יהי רצון גם כן שתתגלה הפנימיות שבפנימיות – הרי יהיה זה על ידי עניינים ומאורעות של שמחה.

אהרן רזאן

יום אחד ארב המשוגע לעגלה של הרבי, קפץ לתוכה ונעל מבפנים. הזדמנות חייו! יחידות בלי הגבלה. משיצא אחרי שעה מתוך העגלה, הקיפו אותו כולם

הכי פשוט להיות פשוט

כל השנה חייתי לספר לכם: לפני כמה דורות היה אחד שכינו אותו "המשוגע של לובביץ'". הוא מאד רצה להיכנס ליחידות עם האדמו"ר, אך הגבאים לא נתנו לו. הוא התחנן, ביקש, רק שאלה קטנה לו לרבי... אך הגבאים סירבו.

יום אחד ארב המשוגע לעגלה של הרבי, קפץ לתוכה ונעל מבפנים. הזדמנות חייו! יחידות בלי הגבלה. משיצא אחרי שעה מתוך העגלה, הקיפו אותו כולם ושאלו אותו על תוכן השיחה עם הרבי. זכית! זמן איכות במחיצת הרבי! והוא סיפר להם: "תראו, אני נמצא בדילמה נוראה. כיום, אני הרי 'המשוגע של לובביץ'". עד כאן מצויין. אלא שיש לי חבר, 'המשוגע של ז'יטומיר', שאמר לי: מה אתה יושב בעיירה קטנה? עדיף להיות המשוגע של ז'יטומיר, משוגע של עיר גדולה. נו באמת, איזה כבוד יש בלהיות בסך הכל המשוגע של לובביץ'. ובכן אני מתלבט. מחד, כרגע אני המשוגע היחיד בלובביץ' ושם בז'יטומיר יהיו לי עוד מתחרים. מאידך, אולי להיות המשוגע של ז'יטומיר זה יותר כבוד. בקיצור, ההתלבטות קשה ורק הרבי יכול לעזור לי". אמרו לו: "משוגע! שעה שלמה היית עם הרבי ועל זה בזכות את הזמן!"

והנה הפאנצ': האם אני לא קצת המשוגענער של לובביץ'...? כמה מהדברים שאני מוטרד ורודף אחריהם הם ממש שיעגונות ודמיונות! ? אלול זו השעה בתוך הכרכרה לבד עם הרבי. זה הזמן דווקא לשכוח מהשיגעונות שלי ולא להתמקד בהם כפליים.

לא רוצה לקנות

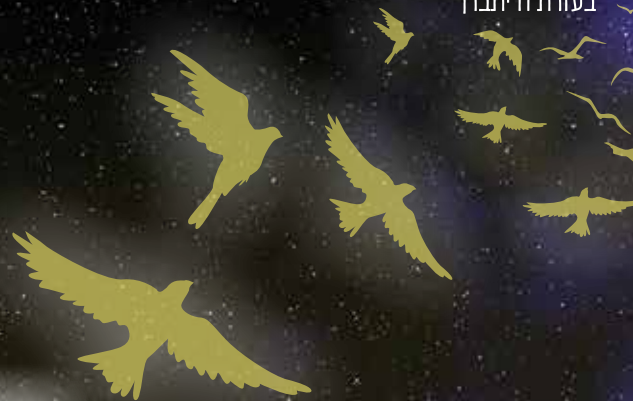
לאחרונה זיהיתי תכסיס של היצר: מכניס הוא כך איזה שיגעון, איזו שאיפה, ובאמת בעומק, נשמתך כלל לא מעוניינת בזה. כל-כך ערמומי הוא היצר והוא מחזיר אותה אליך בחלקלקות מתחת לרדאר, עד שנדמה לך שאתה הוא זה שרצית ואתה נעול על אותה מטרה. ולא עוד אלא שכל היום אתה מוטרד ממנה ומתלונן כמה שקשה ורחוקה היא ממך.

אלול זה הזמן לגלות שאתה לא מוטרד ובכלל לא מעוניין במוצר הזה שהוא דוחף לך. ענית בטעות לשיחה של איש מכירות ערמומי. אתה תקוע בשיחה ולא מצליח להתחמק, ומוצא עצמך מוסר כתובת ומספר חשבון בנק... אלול זה לקחת נשימה ולומר בתוקף: "סליחה אדוני, אני לגמרי לא מעוניין במוצר. תודה וכל טוב."

לא לסבך

שמעתי פעם על חבורת קנאים שבאו לחזון-איש עם איזו חומרה חדשה... מאבק חדש, וביקשו שיצטרף למלחמתם. אמר להם החזון-איש: "היתה פעם מלחמה קשה ברוסיה, ומשלא הצליחו להתגבר פנו לגנרל הזקן שכבר פרש מהצבא ואמרו לו: 'רק אתה יכול להוביל אותנו לניצחון כמו בימך הגדולים!'. אמר להם הגנרל: 'הקרב שלכם הוא בחזית שאני לא מכיר. זו לא הגורה שלי. מצטער...'. אלול זה להתבודד קצת ולבדוק את המאבקים והמלחמות בחיך: האם הם החזית שלך או שאתה מוצא את עצמך בחזית של אחרים?"

אלול זה לא לסבך אלא לפשט. איך כתוב באורות התשובה? "עיקר הנפילות באות מפני שאין מאמינים בקלותה של תשובה". חודש טוב! חודש קל! חודש פשוט!

תשובה אנושית

אל תוותר על רוחניות, אל תוותר על אנושיות
כנס אלול

טלפקס 052.6477201

תמונה: בני לנדא אוריה הרז

בני לנדא

ר' אהרון אליהו
פירר

דן ושוביה
לוינזון

ר' מיכי יוספי

כרטיסים
באתר nahar.org.il

מרכז חיבה
רחוב הרצוג 75
ירושלים

פתיחת דלתות
17:30

יום חמישי
י"ט אלול
30.8

פרשת ראה | הבט קדימה באומץ

ומאבקה של בתו עם מצבה הגופני. עם ישראל הגיע אליה מתוך מסריו משני- החיים של משה רבנו, בייחוד בספר דברים. הם מתומצתים בפסוקי הפתיחה של פרשתנו:

ראַה, אָנְכִי נִתַּן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה. אֶת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹת ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנְכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם; וְהַקְלָלָה אִם לֹא תִשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹת ה' אֱלֹהֵיכֶם וְסַרְתֶּם מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אָנְכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם...

לאורך הספר חוזר משה ואומר: אל תחשבו שעיתידכם ייקבע בידי כוחות שמחוץ לשליטתכם. נכון, מקיפים אתכם כוחות שאינכם שולטים בהם – אבל הבחירה שלכם היא שתקבע. כל שאר הדברים יבואו בעקבותיה.

התוצאה הייתה שהיהודים, באורח ראוי לציון, לא ראו את עצמם כקורבנות. דמות מפתח בעניין זה, מאות שנים אחרי משה, הייתה הנביא ירמיהו. ירמיהו הזהיר את העם כי כוחה של מדינה אינו תלוי בעוצמת צבאה אלא בעוצמת החברה בה. ירמיהו חזר ואמר, שה' לא יציל אותנו מאויבינו כל עוד לא נציל את עצמנו מהחלקים הירודים של עצמיותנו.

כשהאסון בא והבית חרב אמר ירמיהו אחת מן האמירות החשובות ביותר בהיסטוריה. הוא לא ראה את הכיבוש הבבלי כתבוסה של יהודה ושל א-לוהיה. הוא ראה אותה כתבוסה של יהודה מידי א-לוהיה. ודווקא אבחנה זו הייתה חוט שני של תקווה. אלוקים עדיין כאן, הוא אמר בעצם. שובו אליו – וישוּב אליכם.

"מפני חטאינו גלינו מארצנו", אנו אומרים בתפילה. אנחנו מסרבים להגדיר את עצמנו כקורבנות של כוחות חיצוניים לנו – מצרים, אשור, בבל, הגורל, חוזק ידה של ההיסטוריה, החטא הקדמון, דחפים לא מודעים, אבולוציה עיוורת, טרמיניזם גנטי או יחסי כוח. אנחנו מאשימים את עצמנו: "מפני חטאינו".

זהו נטל כבד של אשמה, ולא היינו יכולים לשאת אותו אלמלא האמנו בסליחה הא-לוהית. אלא שהחלופה – להגדיר את עצמנו כקורבנות, לשאול "מי עשה לנו את זה?" במקום "איפה טעינו?" – החלופה הזו כבדה אף יותר.

"ראַה, אָנְכִי נִתַּן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה". זהו המסר העקשני של משה בחודש האחרון של חייו. תמיד יש בחירה. כפי שאמר הפסיכולוג ניצול אושוויץ ויקטור פראנקל, אפילו באושוויץ היה חופש אחד שהנאצים לא יכלו לקחת מהאסירים: החופש לבחור איך להגיב. הקורבניות ממקדת אותנו בעבר שאיננו יכולים לשנות. הבחירה ממקדת אותנו בעתיד שאנו יכולים לשנות, ומזמנת אותנו למה שהפילוסוף עמנואל לוינס כינה "חירות קשה".

יש ויש קורבנות בעולם הזה, ואין לנו רשות להפחית בערך סכלם. אבל ברוב המקרים (בהחלט לא בכלם) הדבר החשוב ביותר שאנו יכולים לעשות הוא לעזור להם לשקם את ההכרה ביכולתם לפעול ולשנות. אף פעם אין זה קל, אבל זה חיוני – לבל יתבוססו עד טביעה בחוסר-האונים הנרכש שלהם. הלקח שלנו הוא אפוא זה: לעולם אל תגדירו את עצמכם כקורבנות. אינכם יכולים לשנות את העבר, אבל בידכם לשנות את העתיד. תמיד יש בחירה, והמגייס את הכוחות לבחור יכול להכניע את הגורל.

זכור לקוראים הקבועים, לאחרונה שקדתי למען רשת בייביסי על סדרת טלוויזיה הדנה באתגרי המוסר במאה ה-21. בהכיני אותה, ראיתי לנחון לנסוע לטורונטו ולשוחח עם אדם שטרם פגשתי, הפסיכולוג הקנדי ג'ורדן פיטרסון. לאחרונה הוא זוכה למעמד של אינטלקטואל-על בעיני מיליוני צעירים, ומנגד מולעג ומבוזה בידי אחרים שחבל שאינם יודעים על מה הם מדברים. הפופולריות העצומה של ההסכתים שלו – הנמשכים שעות ארוכות ותוכנם אינטלקטואלי להחריד – מלמדת שהוא אומר משהו שאנשים רבים מרגישים שעליו להישמע, ושאינו זוכה לביטוי הולם מפי אחרים.

בשיחתנו היה רגע של עוצמה צורכת. פיטרסון סיפר על בתו מיכאילה. כשהייתה בת שש נתגלה שהיא לקתה בדלקת פרקים חריפה שמקורה אינו ידוע. שלושים ושבעה מפרקים בגופה נפגעו. לאורך שנות ילדותה ונעוריה היא עברה ניתוחי החלפת אגן והחלפת קרסול. היא סבלה כאבים עזים ובלתי פוסקים. כשאביה סיפר לי על מסכת ייסוריה קולו רעד והדמעות עמדו בגרונו. ואז אמר:

"אחד הדברים שזוהרנו בהם מאוד, ושהרבינו לדבר איתה עליהם, היה שלא תתפוס את עצמה כקורבן. והאמן לי, הייתה לה סיבה מצוינת להרגיש שהיא קורבן. אבל ברגע שהאדם החולה רואה את עצמו כקורבן הוא שוקע במחשבות כעס ונקם – וזה יוצר אצלו מצב פסיכולוגי נורא כמו מצבו הגופני. אני יכול לומר לשבחה שזה חלק ממה שאפשר לה להחלים. היא לא התרפאה לגמרי, אבל מצבה טוב לאין ערוך מכפי שהיה – מפני שהיא לא הרשתה למצב הבריאותי שלה להכניס אותה למצב קיומי של זעם... לאנשים יש הרבה סיבות להבנות את עצמם כקורבנות. השאלה היא איזו גישה נוקטים לעומתן. כעס, דחייה, תרעומת, עוינות, רצחנות? אלו היו הבחירות של קין. זאת הדרך לגיהנום".

אבל כיצד זה אפשרי? איך יכול אדם להיות קורבן אך לא לראות את עצמו ככזה – בלי לחטוא בהכחשה, בהשכחה, או בחשיבה משאלתית?

התשובה נעוצה ביכולת הייחודית שלנו, היכולת העושה אותנו לבני אנוש, לבחור בכל מצב בין מבט לאחור למבט קדימה. אדם יכול לשאול "למה זה קרה?", כלומר להביט לאחור ולחפש גורם בעבר. אך הוא יכול גם לשאול "מה עושים?" – כלומר להביט קדימה, לראות ברגע ההווה קו יזנוק ולהחליט על נקודת היעד העתידית שלו.

יש הבדל עצום בין השניים. כי את העבר איננו יכולים לשנות. אך את העתיד – המביט לאחור רואה את עצמו כאובייקט, ככלי משחק בידי כוחות שמעבר לשליטתו. המביט קדימה רואה את עצמו כסובייקט, כשחקן מוסרי בעל יכולת בחירה, המחליט באיזה נתיב ילך אל המקום שהוא רוצה להיות בו.

אלו הן שתי דרכי חשיבה לגיטימיות, אבל האחת מובילה לתרעומת, למרירות, לזעם ולתשוקת נקם – והאחרת מוליכה לאתגר, לאומץ, לכוח רצון ולשליטה עצמית; לניצחון הבחירה על הגורל.

ג'ורדן פיטרסון הגיע אל משנתו זו דרך המאבקים שלו ושל אביו עם הדיכאון

02-6731465

* לזכאיות \ במימון משרד החינוך ומשרד הביטחון

רוצה להתחיל ללמוד אבל אין לך בגרות?

- מסלול להשלמה ושיפור בגרורות במכינה הקדם אקדמית אמונה
- מלגות קיום ומלגות לימודים*

הרשמי עכשיו

תוכנית השתלמות פרחי רבנות רשת "שעלים" - תשע"ט

יום ראינות למועמדים חדשים יתקיים
אי"ה ביום שני טז אלול 27.08.18 משעה 16:00-19:00
במשרדי רשת הגרעונים התורניים "שעלים", רח' נחל שורק 16 בית שמש

התוכנית:

מפגש	14:00-14:30	14:30-15:45	16:00-17:15	17:30-18:45	
ה' חשון 14.10.18	יום פתיחה לפרחי רבנות				
	הרב רחמים נסימי יו"ר רשת "שעלים"	הרב שמעון כהן ראש מוסדות "בית מוריה"	הרב שמואל אליהו הרב הראשי של צפת	ד"ר מיכאל אבולעפיה פסיכופתולוגיה	
כ"ט חשון 7.11.18	אחחת צהררים	מכון פועה	הרב יונתן אדואר	הרב יצחק סבתו	שיח עם בעלי תשובה ישראלים
כ' כסלו 28.11.18	אחחת צהררים	הרב שלמה סובול הרב דוד תורגמן	רטוריקה	הרב בניציון אלגאזי	הפצת תורה דרך מערכת צורבא
י"א טבת 19.12.18	אחחת צהררים	הרב רחמים נסימי	גישור	הרב אריאל בראלי	היכולת ללמד הלכה לעומקה דרך המודל של תורת המשפט.
ג' שבט 9.1.19	יום גיבוש				
כ"ד שבט 30.1.19	אחחת צהררים	הרב צבי קוסטינר	הרב דוד ג'אמי		
כ"ב אדר א' 27.2.19	אחחת צהררים	כשרות שחיטה	רטוריקה	הרב שמעון ביטון	בניית בימד בקהילה בבית שאן ועבודה דרך המסורת והפיוט האותנטיים
כ' אדר ב' 27.3.19	אחחת צהררים	הרב עמיחי אליהו	גישור	יוסף רוסו	תפקיד התקשורת בתנועת הגרעונים
כ"ו ניסן 1.5.19	אחחת צהררים	הנחיית קבוצות	רבני בתי כנסת שע"י הגרעונים	מפגש עם ראשי גרעונים ורבני בתי כנסת	רב קהילה ברמלה ורב קהילה ברעננה.
ז' סיון 10.6.19	כנס "שעלים"				

אפריים והרשמה

הרב רחמים נסימי
יו"ר רשת הגרעונים התורניים "שעלים"

מזכירות הגרעונים התורניים "שעלים"
 office@sto.org.il (שרה) 054-3331347

פרץ איינהורן

הטרמפיסטית שלא אשכח

לארוחת צהריים. ניגשתי למוכר וסיפרתי לו את הסיפור, "האם תסכים בבקשה להיות שותף להשלמת הפינוק לחיילים?" בעל המכולת לא חשב יותר מדי: "בשמחה. קח את כל קופסאות הגלידה פרווה שיש ותמשיך לחזק את החיילים שלנו".

הגעתי מאושר וטוב לב בדיוק לארוחת הצהריים של פלוגת החיילים, פרסתי את הגלידות, הגביעים, הלפתניות והכפיות על שולחן וביקשתי מהמפקדים והחיילים שקט לשתי דקות. כולם שמעו ממי הם זוכים לקבל היום גלידות בטעמים, שיתוף פעולה מדהים של צדיקה בת תשעים ושלוש עם בעל המכולת ששמח והתרגש להיות שותף במצווה לחזק אתכם להמשיך ולעמוד בזקיפות קומה לאומית על משמרכם.

כולם היו מאושרים ונהנו מהגלידה שהגיעה בדיוק בזמן הנכון. ברוך ה' היה קידוש ה' גדול. אחרי ארוחת הצהריים ביקשתי מהמפקדים עשר דקות לדבר ולהתחזק קצת עם החיילים הרתיים שמעוניינים, ברוך השם המפקדים נתנו אישור. למדנו קצת תורה והשתדלנו להבין שהתורה הקדושה נותנת כוחות לעשייה הצבאית, והעשייה הצבאית היא עבודת ה' שנותנת כוחות להיות קשורים ומדובקים בתורה יותר ויותר.

לפני שנפרדתי מהחיילים לשלום אמרתי להם: תראו כמה שפע טוב וטהרה ירד לעולם מטרמפ אחד, מזקנה אחת, ממאה שקל שהפכו לכחמש מאות ש"ח שעשו טוב במוחות ובלבבות של כשמונים חיילים. זה פשוט פלאי פלאות. איזה כוח יש לכל מעשה של מצווה, כמה זה מכה גלים, על כמה מעגלים זה משפיע וכמה זה מחזק!

מי יודע כמה זכתה אותה יהודיה לפעול בשמים בברכות "שהכל" של כמה עשרות חיילים, וכמה הגלידה שנכנסה לפה במתיקות גם פתחה וריפאה לבבות שבורים, וכמה הרהורי תשובה נולדו מהסיפור המופלא והאלוקי הזה... וכמה הצבא, החיילים ואנחנו התחזקנו מסיפור אחד קטן. וכמה אלפי סיפורי צדיקים של אנשים חיים מסתובבים בינינו. "אשרי העם שככה לו, אשרי העם שה' אלוהיו".

הייתי בדרך לביקור חיילים בבית אל. הגעתי לצומת הנשיא ואני רואה שבתחנה עומדת אישה מבוגרת מאוד שמנסה לעצור טרמפים. עצרתי. היא הייתה בדרך ליישוב שובל. שאלתי אותה מאיפה היא באה ולמה בטרמפים, והזקנה הצעירה הזאת עונה לי: "אני רופאה במקצועי ומתנדבת בבאר שבע. אני בת תשעים ושלוש ולכן גם לא מאפשרים לי לנהוג ברכב, אז אין לי ברירה ואני תופסת כל יום טרמפים משובל לבאר שבע. חוץ מזה אני ניצולת שואה, תראה את המספר על היד שלי. הניצחון שלי על הגרמנים הארורים זה שזכיתי להקים משפחה ולעלות לארץ ויש לי נכדים בצבא". ואז היא שאלה אותי לאן אני נוסע. סיפרתי לה שאני זוכה להסתובב במשך השבוע ולבקר חיילים בבסיסים ומוצבים ברחבי ארצנו הקדושה וללמוד איתם תורה ולהתחזק איתם ביחד. האישה מאוד התרגשה ופתחה את התיק שלה, הוציאה מהארנק מאה ש"ח וביקשה ממני: "האם תוכל בבקשה לקנות משהו לחיילים בשמי?" ענית לה: "בשמחה רבה. את נותנת לי הרבה כוח, וגם אספר לחיילים על הזכות לקחת אותך טרמפ".

בינתיים הגעתי לשובל, הורדתי את האישה בבית שלה ונפרדנו לשלום. ככלל יסוד בחיים אני אוהב להגיד שאם יש אפשרות לאסוף טרמפיסטים ולקחת אותם עד הבית זו השלמת המצווה: "המתחיל במצווה אומרים לו גמור", "אין המצווה נקראת אלא על שם גומרה" ואין שמחה גדולה כשמחת ה"פינישים".

ניצולת שואה בת 93, רופאה במקצועה, מתנדבת ובשביל זה מיטלטלת בטרמפים ועוד תורמת כסף כדי לפנק חיילים, זה אלוקי! אבל מה אפשר לקנות במאה ש"ח לפלוגת חיילים? אמרתי לעצמי שאגיע למכולת בבית אל, אספר את הסיפור הנפלא הזה לבעל המכולת והוא ידאג להשלים לי את הנדרש לפינוק החיילים. הייתי ממש בטוח במאמרי חז"ל הקדושים "הבא ליטהר מסייעין לו" ו"הכל מסייעין למלאכת שמים"; ובסיפור הזה אין כל ספק שזו מלאכת שמים. הגעתי לבית אל, היה יום מאוד חם והשעה שעת צהריים, החלטתי שאני קונה גלידות פרווה במספר טעמים כמנה אחרונה

דמיון נובע

דמיון נובע

בואו לגלות איך הדמיון יכול לרפא ולתווך בין גוף לנפש

קורס ללימוד שיטת התבוננות וטיפול ייחודית באמצעות עולם הדמיון

הקורס מיועד למטפלים, אנשי חינוך וכל מי שמעוניין לרכוש שפה חדשה ופורצת דרך לגילוי הנפש ואוצרותיה הטבעיים

ההרשמה לקורס השנתי בת"א ובירושלים - בעיצומה

מחזמיים לבוא וליהנות במפגשי מבוא • גברים בירושלים: ד' באלול (15 לאוגוסט) נשים בת"א ובירושלים: י"א אלול (22 לאוגוסט)

הרשמה חובה. לפרטים: 054-5774431 • dimyonovea.com

מחנה משותף

רוצים לפתוח את השנה עם חוויה משמעותית? מרגישים צורך להעניק מהעוצמה הרוחנית של ימי הדין?

הבסיס לשנה טובה!

בואו לחגוג את ראש השנה עם חיילי צבא הגנה לישראל

כישורים נדרשים: יכולת עבודה עם קהל מגוון, העברת שיעורים, הנחיית סדר החג ותקיעה בשופר חזנות וקריאה בתורה - יתרון

יום השתלמות, מיזנים והכנה יתקיים בירושלים ביום ראשון ח' אלול

לפרטים נוספים נא לשלוח מייל ל- mahneroshshana@gmail.com

הראש השנה שלי עולה על הכל

אומן אומן ראש השנה

www.zadikim.com

עם הליוי והשירות המלכותי של החברה המובילה!

מגוון טיסות ומסלולים <
שירות vip < מקצועיות ואמינות

ההרשמה בעיצומה!
החל מ-\$540
כולל נסיעות פנים

נסנים עם הוותיקים והאמינים
5 שנות תעופה עם נשמה
נסיון שירות אמנות

דרך צדיקים
חוויה עם נשמה

www.zadikim.com

סניף ירושלים: רח' ארז' הבירה 49
סניף בני ברק: רח' רבי עקיבא 62
סניף בית שמש: יחזקאל הנביא 63

לפרטים והרשמה:
02-54-10-100

רשמים בכל רחבי הארץ

לקראת חודש אלול,
חודש התשובה,
החיפוש ובקשת הלב

סדנת התבודדות ביער

כלים מעשיים להתבודדות - ככלי לריפוי והקשבה עצמית
הרפיית וריפוי הלב שבהתבודדות - על המפגש עם הילד הפנימי במרחב ההתבודדות
מנחי הסדנה:
מיכי יוספי | ברל'ה קרומבי

יום רביעי ד' אלול (15.8) יער לשרון ("פארק קנדה") (20 דקות נסיעה מירושלים / תל-אביב)	בשעות 16:00 עד 20:00 עלות הסדנה: 240 ש"ח
לפרטים והרשמה: 0549-45-72-45 (אפשר גם לשלוח הודעת ט.מ.ס / וואצפ)	שמיא כריכים ושתייה חמה לאורך הסדנה

אלול בשמיא

קורם אלול
חשיבה הכרתית
שיטת
ימימה

3 מפגשים
קבוצות אלול:
נשים בוקר: ימי שלישי | 10:00-12:00
נשים ערב: ימי שני | 17:00-19:00
גברים: ימי שלישי | 17:00-19:00

לימוד, תובנות, כלים לעבודה אישית ועזרה לזולת
מנחה הקורם ברל'ה קרומבי

* 15% הנחה למשתתפיות שבוע השותפות של שמיא
לפרטים והרשמה: 0549-45-72-45

ביתמונה

” כעת שמעתי שמועה, כי אחי [הראי"ה קוק], נסע לפוניבז' אודות חכירת המבנה בזיימל וברצונו לקחתה על שמו". שורות אלו נכתבו בשנת תרנ"ב במכתב ששלח רבי דובער קוק, בו עדכן על תכניתו המפתיעה של אחיו הצעיר, הראי"ה, לעסוק במסחר ולא לקבל על עצמו משרת רבנות.

התיאור המפתיע אודות הראי"ה קוק כסוחר, נחשף לאחרונה על ידי ארכיון 'אור האורות' העוסק בחקר חייו ופועלו של הרב קוק. מסמך זה מצטרף לעדויות נוספות השמורות בארכיון, ומהן עולה כי הרב פנה בצעירותו לכיוון המסחר והמלאכה. כמובן שהרב קוק שבלט בכישרונו התורני עוד בינקותו ולאחר מכן בשיבת וולוז'ין לא חשב להפסיק מלימודיו ושקידתו בתורה, אלא רצה לקיים מאמר חז"ל "גדול הנהגה מיגיע כפיו" ולא לשמש ברבנות. הוא חשש שעבודת הרבנות תטריד אותו יתר על המידה, ואף תפגע בשקידת לימודו, ולכן חשב להמשיך ללמוד ביחידות ולפרנסתו להתקיים מיגיע כפיו.

מי שהניא את הרב מבחירה בדרך זו היה מרן ה'חפץ חיים' - הרב ישראל מאיר הכהן מראדין. באותה עת הוא כבר היה ידיד קרוב של משפחת קוק, ועמד על רוחב דעתו של הרב ועל תכונותיו הייחודיות,

צדיקים ותלמידי חכמים רבים שעלו לארץ
נכנסו לשוק העבודה ונכסו מעין רואים
הרב קוק, שבראשית דרכו התלבט האם
לקבל עליו את עול הרבנות, זירז רבים
חשיפה ראשונה של מכתבים היסטוריים
וסיפורים לא ידועים לרגל יום ההילולא, ג'
באלול

משה נחמני ויהל אלכסנברג

שההצטנעות הגורמת לאדם להישאר ספון בלימודו בבית המדרש, אינה דווקא ביטוי לענווה אלא פחד, ואפילו "יראה נמוכה". הוא כאב את ההפסד של האומה מאנשים גדולים שנכנעו לרגשות אלו.

כך לדוגמא כתב ב'אורת האמונה': "והצדיק... חוזר בתשובה מיראה היתירה, ומקיים אל תירא אברם, שאומרים למי שהוא ירא שמים בכל כחו... והאמונה הטהורה בקדושת הניצוץ האלהי שבעצמו משתלחה לאבוקה גדולה".

הוא לא הסתפק בכתיבה בלבד והיה 'נאה דורש נאה מקיים'. הרב טרח ועמל לעזור לאנשים רבים להבחין במעלתם וסגנונם המיוחד וסייע בעדם להאיר את נרם ולגלותו לעולם. צדקותו הגדולה והאמון המופלא שרחש הרב קוק לכל איש ישראל הם שאפשרו לו לראות ולגלות כישרונות אלו. לא רק מסביבתו וקהילתו הקרובה איתר הרב קוק אנשים עם שאריות אלא מקשת רחבה ומגוונת של חוגים ותחומים. היו מי שנודעו לימים כגדולים בהלכה ואילו אחרים כענקים בחסידות ובצדקות, ואף מארי דפנימיות.

'אברהם המשוגע'

"אפילו החשובים שבין אנשי קראו אותו 'אברהם משוגע' (אברהם משוגענער) בלא שום גוזמא כלל... לא היו לו שתי גרביים מסוג אחד... היה לו שתי גרביים משתי צבעים... וזה עזר להלעג שלעגו עליו" (אמרי מוהרא"ש עמ' סג פסקה רנח). נשמע תיאור על עוד תימהוני, בפרט שהלה נהג לסדר ולנקות באופן די אובססיבי את ספסלי השטיבלך. גם ייחוסו של האברך המדובר לא חיפה על הבוז הגדול שהיה מנת חלקו עד סוף ימיו. להלך זה קראו אברהם חזן, הוא היה בנו של רבי נחמן מטולטשין - תלמידו המובהק של רבי נתן מנעמירוב. אמנם בחסידות ברסלב ביזיונות הם חלק בלתי נפרד מעבודת ה' ובעבר הלא רחוק הם אף היו מעין כרטיס הכניסה לחסידות, אך מה שעבר על ר' אברהם ב"ר נחמן היה מעל לכל דמיון. לפני עלותו ארצה היה מפורסם בסביבתו כגאון וצדיק, אך משעלה ארצה והתגורר ביפו לא הכירוהו בני המקום. מרן הראי"ה לא התבלבל מהרושם החיצוני ומיחס הסובבים, הוא ראה ללבב והבחין בצדקותו הגדולה ובעמקותו העצומה. הוא כינה אותו "המוח של העולם" ('חיי הראי"ה' עמ' רמ). השניים היו מרבים להיפגש ולשוחח, ומדי פעם בפעם היה ראבר"ן אף מגיע לביתו של הראי"ה כדי שיפתור לו את שאלותיו העיוניות בתורת הקבלה.

אחר שנים רבות בעיון ופלפול במשנתו של רבי נחמן מברסלב הוציא ראבר"ן את החיבור שמהווה כיום אבן דרך בהבנת תורתו של רבי נחמן - 'ביאור הליקוטים'. מי שיפתח את הספר ויקרא את ההסכמות לא יבחין כי הושמטה ממנו החשובה שבהן, הלא היא הסכמתו של מרן הראי"ה. צאצאיו של ראבר"ן המשתייכים לחוגי 'הקנאים' חוששים מפרסום הקשר של סבם לרב הציוני ושומרים את העותק המקורי היטב. אולם בפרקי הביוגרפיה המובאים בפתח הספר 'ביאור הליקוטים' (ירושלים תשס"ג) אותו הוציאה לאור המשפחה, מובאות כמה התייחסויות של גדולי ישראל אליו, וביניהן מופיעה התבטאותו של "אחד מגדולי ישראל" שכינוהו "המוח של העולם". מביור קצר עם העורך הובן כי אכן הכוונה היא למרן הרב קוק.

חישוב מסלול מחדש

רבים גדלו על הסיפורים המתארים את דמותו המאירה של מי שדבק בו הכינוי 'רב האסירים', הלא הוא המשגיח הירושלמי רבי אריה לוי. ספרים רבים נכתבו עליו, לא מעט סיורים המתחקים אחר דמויות ההוד של ירושלים עוברים בשכונתו ומספרים את סיפורו, ואף מרכז להנצחת מורשתו הוקם לפני עשור - "מרכז מורשת הרב אריה לוי". אולם לא רבים יודעים שמי שליווה את צעדיו הראשונים של האברך הצעיר והצנוע בעולם התורה בארץ-ישראל היה מרן הראי"ה. הוא שהמליץ לקבלו לישיבת 'תורת חיים' בירושלים, הסמיכו לרבנות ואף המליץ עליו כרב האסירים בפני מפקד בית הסוהר, לאחר שעמד על תכונת נפשו המיוחדת להפליא.

את הגילוי המוקדם היטיב לתאר הרב משה צבי נריה: "אהבת נפש אהב הרב קוק את ר' אריה לוי וצ"ל. שנים לפני שהרבים עמדו על המיוחד שבאישיותו של ר' אריה, כבר הבחינה בו הנשמה הכללית של הרב. העיניים הבהירות של הרואה הגדול, ראו את האור כי טוב הוא, ראו את האור הצנוע העולה מטוב לבו, מענות נפשו ויקרת רוחו של איש חסד, שכל כולו אהבת חסד בהצנע לכת של תום וטהרה".

והפציר בו לשאת במשרה רבנית. "כי את כל מעשה האלוקים יבא במשפט על כל נעלם", ציטט החפץ חיים את הפסוק שנאמר על מי שמעלים תורתו מרבים, "עניין הרבנות יותר חשוב, ומכריע את שקידתך האישית". הרב קוק השתכנע.

בהכרעה זו צפה ה'חפץ חיים' למרחוק, כי תלמיד חכם צעיר זה, כאשר ייכנס לעולם הרבנות וינהיג קהילות בישראל, ישפיע על עתידו של כלל ישראל כולו.

ימים ספורים אחרי הפגישה עם ה'חפץ חיים', פנתה אל הרב קוק קהילת זיימל בליטא והציעה לפניו את כיסא הרבנות.

בעקבות הבטחתו ל'חפץ חיים', נעתר הרב להצעתם. במכתב ששלח ה'חפץ חיים' לאדר"ת - חותנו של הרב קוק, הביע את שמחתו על המשרה החדשה, וכתב: "מאוד שמח לבי על זה, וייתן ה' שיעלה מעלה מעלה כי הוא גדול אמיתי בתורה".

כיום, שמונים ושלוש שנים לאחר הסתלקותו של הרב קוק, לא ניתן לדמיין איך היה נראה העולם התורני והלאומי אילו היה נשאר ספון ומסוגר בלימודו. משנתו, מפעליו ומורשתו הגדולה מאירים את חיי הפרט והציבור בכל יום ויום, וככל שעובר הזמן אף מתפרסמים חיבורים ויצירות נוספות מתוך מעיינו הפנימי, ופנים נוספות מאישיותו הגדולה מתגלות.

"אפילו החשובים שבין אנשי קראו אותו 'אברהם משוגענער' בלא שום גוזמא כלל. לא היו לו שתי גרביים מסוג אחד, הוא היה בנו של רבי נחמן מטולטשין - תלמידו המובהק של רבי נתן מנעמירוב. אמנם בחסידות ברסלב ביזיונות הם חלק בלתי נפרד מעבודת ה' ובעבר הלא רחוק הם אף היו מעין כרטיס הכניסה לחסידות, אך מה שעבר על ר' אברהם ב"ר נחמן היה מעל לכל דמיון. לפני עלותו ארצה היה מפורסם בסביבתו כגאון וצדיק, אך משעלה ארצה והתגורר ביפו לא הכירוהו בני המקום. מרן הראי"ה לא התבלבל מהרושם החיצוני ומיחס הסובבים, הוא ראה ללבב והבחין בצדקותו הגדולה ובעמקותו העצומה. הוא כינה אותו "המוח של העולם" ('חיי הראי"ה' עמ' רמ). השניים היו מרבים להיפגש ולשוחח, ומדי פעם בפעם היה ראבר"ן אף מגיע לביתו של הראי"ה כדי שיפתור לו את שאלותיו העיוניות בתורת הקבלה."

החפץ בעילום שמו

עובדה מעניינת היא שמי ש'רשום' כביכול על הגילוי הגדול, שזיכה אותנו ברב קוק, ניסה בעצמו להסתתר מעיני הציבור.

טרם נתפרסם שמו בעולם, היה ה'חפץ חיים' מסתובב מעיר לעיר ומכפר לכפר כדי למכור את ספרו שעל שמו הוא נקרא. הוא הציג את עצמו כמוכר ספרים נודד, ולא חשף את זהותו - המחבר עצמו. את מהדורתו הראשונה הדפיס בעילום שם. הוא נהג בצניעות רבה, והקפיד שאף אחד לא יעמוד על זהותו האמיתית. אולם כאשר הגיע לבית הכנסת שבו התפללה משפחת קוק, פתח את הצרור אשר נשא עמו והוציא מתוכו חבילה עטופה במטפחת אדומה, וכהרגלו הוציא ממנה את הספרים וסידרם על שולחן קטן, נכנס עמו בשיחה רבי שלמה זלמן קוק (אביו של הראי"ה) והבין כי מדובר במחבר בכבודו ובעצמו. ברוב עדינותו ואצילותו, ובראותו את גודל ענוותנותו של המחבר ואת רצונו העז שלא להתגלות, השתדל שלא לרמוז לו על הגילוי, כדי שלא לצערו. מאז קבע ה'חפץ חיים' את אכסנייתו בבית משפחת קוק, ונעזר בר' שלמה זלמן כדי למכור את הספרים לחשובי בעלי הבתים שבעיר. שם למעשה החלה ההיכרות רבת השנים של שני הכהנים - הראי"ה והחפץ חיים. על אף פער הגילאים הם למדו יחד, ובצמתים שונות בחייהם סייעו אחד לשני בענייני הציבור והיחיד.

יראת שמייים?

הרב קוק, שבג' אלול יחול יום הסתלקותו, ידע בנפשו מה היה קורה אילו לא היה נענה להפצרת ה'חפץ חיים', ולא 'מתגלה'. הוא קיווה שרבים יאמצו את דרכו ויבואו לידי ביטוי בבמה הציבורית.

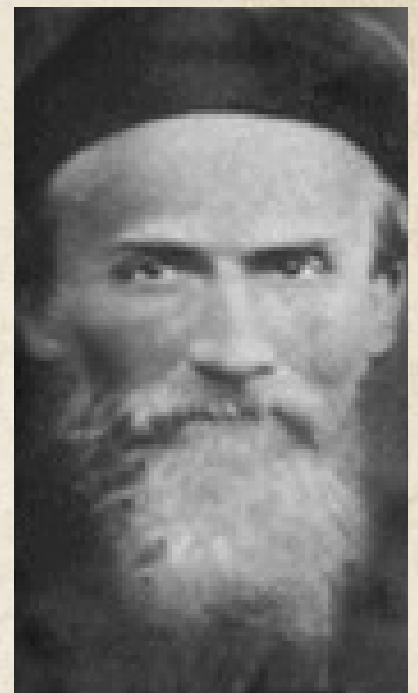
בכתביו הקדיש הרב פסקאות רבות לנושא זה. במקרים רבים הסביר הרב

הפרח נגע בליבו. רבי אריה לוי

מעסקי העורות אל בית הדין. הרב זלמן שך

מכל ירושלים באו לשמוע את שיעוריו. רבי אברהם אהרן בורשטיין, הרב מטברג

כאשר הגיע לבית הכנסת שבו התפללה משפחת קוק, פתח את הצרור אשר נשא עמו, והוציא מתוכו חבילה עטופה במטפחת אדומה.

"אני שמעתי כמו אזוני מפיו הקדוש של הרב קוק זצ"ל כי רבי יעקב הוא בלי ספק בין הל"ו צדיקים!" (ממעין חרוד עד ירושלים, עמ' 220). ביטוי דומה אמר עליו ה'חזון איש'.

"בחיר גאוני הזמן"

דמות אחרת, שכיום פחות מוכרת אולם כדור הקודם הייתה מפורסמת מאוד, היה רבי אברהם אהרן בורשטיין - "הרב מטברג".

סיפורי מופת מסופרים על גאונותו המבהילה וצדקותו הרבה, "מיום שהחל ללמוד בחדר בהיותו בן ארבע שנים ועד יום מותו לא פסק מללמוד יום ולילה, בלא שום הפסק", סיפר לימים אחיו, "הוא ידע את כל התורה כולה". הוא כיהן ברבנות בליטא ובאוקראינה, ובסוף חייו (תרפ"ד) עלה לארץ ישראל.

כחודש לאחר שעלה הרב מטברג ארצה (סוכות תרפ"ה), שלח שכנו לשעבר מכתב לקרוב משפחתו בארץ, ובו הוא מספר על הגאון המופלא. המכתב שמור בארכיון 'אור האורות', ומתפרסם כאן לראשונה: "שמעתי אשר הרב הגאון מטאוראג שליט"א אשר ישב על כס הרבנות גם במחנינו, כעת בתל אביב. אם ידוע הוא למעלתו, אבקשו כי יודיעני נא מה מעשהו שם ופרנסתו. אם אינו ידוע לו עוד, כדאי להתוודע אליו, כי גדול הוא האיש הנ"ל בצדקתו, תומתו ואמתתו, זולת גאונותו שאין לשער. אנחנו כולם, שכניו, שידענו אותו זמן קצר, קשורים אליו באהבה וחיבה ומלאים יראת הכבוד אליו בלי גבול".

דבר מעניין ולא ידוע הוא, שר' אריה לוי, אשר נודע בחמלתו הרבה על הבריות, זקף את לבו האוהב לזכות רבו הראי"ה. בהספד שנשא לזכרו במלאות שנה לפטירת הרב קוק, סיפר ר' אריה: "הלכנו לשוח מעט בשדה. בדרך קטפתי איזה פרח... ואמר לי בחיבה: 'תאמין לי שמימי נזהרתי שלא לקטוף עשב או פרח אשר יכול לגדול עוד ולצמות... ובפרט בארץ קודש'. הדברים האלו שיצאו מלב טהור וקדוש נכנסו עמוק בלבבי, והתחלתי להרגיש ביותר מידת החמלה על כל דבר" ('שערי ציון', תרצ"ו).

ללא ספק מל"ו צדיקים!

לא רק את בני ארץ-ישראל זיהה הרב קוק. גם אנשים שעוד טרם חזה בהם ביקש הרב לקדם ולהכיר לציבור. כזה היה ר' יעקב משה רביקוב.

הרב רביקוב, שהיה מוכר בליטא כלמדן מופלג, חשב שיעביר את שארית חייו בארץ-ישראל במקום מרוחק ומבודד מהציבור, ולכן כשעלה ארצה בחר להתיישב בכפר אוריה. הוא היה אחד מחבריה הראשונים של האגודה הציונית שקנתה את אדמות הכפר, שם תכנן לעסוק בשקט בתורה ולעבוד את האדמה הקדושה. אולם הרב קוק שעמד על קנקנו, שלח אליו שליח שיפציר בו לבוא ליפו, בה כיהן באותה העת כרבה הראשי. הרב טען שאסור שצדיק כזה יגור בכפר נידח. במקרה של הרב רביקוב, נהג הרב קוק בצורה ייחודית והורה לו לפתוח בסנדלריה ולעבוד בה. העסק הפרטי והצנוע בשכונת שבזי, הפך מהרה למקום ציבורי בו ערך מי שמוכר כיום כ'סנדלר הקדוש' קבלת קהל. אלפים נושעו מברכתו ועצותיו. הרב קוק זיהה את הצורך הגדול של הציבור בהתקרבות לדמות שכזו. לקוחות רבים היו בסנדלריה, אולם לקוח אחד שהיה בא עבור תיקון נעליו נהג להתעכב רבות במקום ולדבר בלימוד עם הרב, היה זה רבי ישעיה קרליץ - ה'חזון איש'.

באזכרה שנערכה מספר חודשים לאחר פטירתו ספד לו הרב אריה לוי:

מסע המאורות הגדולים

ח"י אלול - תשע"ח

בהנחיית הרב שמואל הלפרין

רביעי - ראשון י"ח-כ"ב אלול (29/8-2/9)

ניעזין אהל האדמור האמצעי • **האדיטש** ציונו של האדמו"ר הזקן "בעל התניא" יום ההילולא • **פולנאה** לאוהל בעל התולדות והמוכיח • **שפיטובקה** לאוהל ר' פנחס מקוריץ זיע"א • **אניפולי** אוהל המגיד ור' זושא ור' יהודה ליב הכהן נ"ע • **ברדיטשוב** - אוהל רבי לוי יצחק זיע"א • **שבת אין מזיבוז'** עיירת הבעש"ט הקדוש • **אונן** - רבי נחמן מברסלב זי"ע • **פסטוב** אוהל רבי אברהם המלאך זיע"א

מסלול מרתקי!

מספר

- שיעור ויכוח את לבב ולבב בני באור ועבודת הימים המרשימים.
- סילוח אותך מהרומם נאמנה על כל פסוק העבודה שבהם.
- הצטרף לאליפים המענגים את נשמתך בלימוד קבוע בספר מדינש ז"ל.

ארחות אהרן
אור ועבודת המועדים

לימי הרחמים והסליחות ומועדי האיתנים חודשי אלול ותשרי

מטחי שיחות קודש המעוררים את הלבבות סאת אונן של ישראל

כ"ק מרן אדמו"ר
מפינסק קארלין זיע"א

ספר יסוד ללימוד אופן עבודת ה' בימי האיתנים על פי תורת החסידות מרדוק ענה ספארת וטהרה | סיד וסודר לוי מידים | אהודת כבודת עדים

להשיג בחנויות הספרים - להזמנות עד הבית, מוכן מטה אהרן טל. 05271-41446

לאור ההצלחה נפתח מחזור חדש

בס"ד

כי גם את **יחידת אהרן**

הצטרפי למסע מרתק שבסופו תצמיחי כנפיים ותלמדי אחרים לעוף קורס הנשרה בתורת הנפש

נפיר רוח

מסלול תלת שנתי | ימי ג' אחהצ | רמת גן הקניית כלים מעשיים הרבנית סגולה הכהן סקאלי (מלט) מיטב המרצים - הרב אליהו עובדיה, הרבאל חצרוני ועוד

לפרטים והרשמה 055-6670898

מרכז סגולה

מסע המאורות הגדולים

ח"י אלול - תשע"ח

בהנחיית הרב שמואל הלפרין

רביעי - ראשון י"ח-כ"ב אלול (29/8-2/9)

ניעזין אהל האדמור האמצעי • **האדיטש** ציונו של האדמו"ר הזקן "בעל התניא" יום ההילולא • **פולנאה** לאוהל בעל התולדות והמוכיח • **שפיטובקה** לאוהל ר' פנחס מקוריץ זיע"א • **אניפולי** אוהל המגיד ור' זושא ור' יהודה ליב הכהן נ"ע • **ברדיטשוב** - אוהל רבי לוי יצחק זיע"א • **שבת אין מזיבוז'** עיירת הבעש"ט הקדוש • **אונן** - רבי נחמן מברסלב זי"ע • **פסטוב** אוהל רבי אברהם המלאך זיע"א

מסלול מרתקי!

שבת מרוממת
במעז'יבוז'

שבת נעלית בצל רבינו אור שבעת הימים

סעודות שבת כיד המלך
כולל הכל: טיסות, נסיעות פנים, מסלול קברי צדיקים, לינה, אוכל כיד המלך והדרכה מקצועית

לפרטים והרשמה:
הרב שמואל הלפרין 050-4101083

לשירותכם תמיד
02-54-10-100
www.zadikimtours.com

נטנים עם הוותיקים והאיתנים

5 שנות תעודה עם נשמה

פסיון • שירות • אהדות

דרר צדיקים
חוויה עם נשמה

כבד צדיקים בארופה • טיסות לכל העולם • קבוצת חוויה עם נשמה • השבת רב • שירותי סקינג ומים

סניף ירושלים: רח' ארזי הבירה 49
סניף בני ברק: רח' רבי עקיבא 62
סניף בית שמש: יחזקאל הנביא 63

אסור שצדיק כזה יגור בכפר נידח. רבי יעקב משה רביקוב, הסנדלר הקדוש. באדיבות קדם בית מכירות פומביות

ואכן, כאן בארץ לא זכה בתחילה הרב מטברג להערכה לה זכה בחו"ל. לאחר פטירתו סיפר ר' יעקב ליפשיץ: "הרב קוק היה היחידי בארץ ישראל שהעריך את אישיותו הגאונית כל צרכה, הרגיש את הנחיצות לקבוע את המקור הרוחני המשפיע הגדול - במרכז הרוחני הגדול, מקום התורה ודבר ה', ירושלים ת"ו, והרב קוק הזמין אותו לעלות לירושלים בתור ר"מ ראשי בישיבת 'מרכז הרב' (משרה לה לא זכה אפילו ר' שמעון שקופ, על אף רצונו. מ.נ.). תנאי חייו החומריים כאן היו נוחים ומורחבים, שכל צרכיו נסתפקו לו על ידי הנהלת הישיבה, ולמציאותו כאן, בסביבה של הרבה לומדים מופלגים, היה ערך כל כך גדול מבחינת האווירה הרוחנית היפה שנוצרה מסביבו, ובבחינת הרעננות שבסגנון לימודו שהחזיר אותו על ידי שיעוריו המפליאים" (דואר היום, יט אדר תרפ"ו).

גם רבי רפאל הכהן קוק, אחיינו ותלמידו של הראי"ה, העיד כי דודו היה הראשון מגדולי התורה בארץ שזיהה את גדולתו של הרב מטברג.

ואכן במשך כחמש עשרה חודשים שימש כראש ישיבת מרכז הרב, בה למדו קומץ בחורים עילויים שעלו ארצה מהישיבות החשובות בחו"ל. וידוע כי גאוני ירושלים ובחורים מכל הישיבות בירושלים ומישיבת סלבודקה שבחברון, היו מגיעים לשמוע את שיעוריו המופלאים שמסר בישיבה.

למגינת לב, הרב מטברג נפטר בפתאומיות כעבור זמן קצר, ב"ט בכסלו תרפ"ו. כאשר קיבל הרב צבי יהודה הכהן קוק את הידיעה על פטירתו הוא ככה עליו במשך שלושה ימים. על מצבתו של גאון ישראל זה, ציווה ידיו הראי"ה קוק לחרות את הנוסח המיוחד הבא: "ארו הלבונו אדיר התורה, בחיר גאוני הזמן", והספיד אותו בהספד חם ומרגש. מתורתו נדפס בספר 'נר אהרן'.

עיבוד עורות ואיבוד אורות

כנראה שהדמות הבולטת ביותר מבין הצדיקים שהרב קוק "גילה" וזיכה את העולם בתורתם, היה רבי שלמה זלמן שך הי"ד. הוא נולד בליטא, ובצעירותו למד תורה מפי גדולי הדור. היה גדול בתורה, ולצד זאת שלח ידו גם במסחר.

בחדש אלול תרס"ד הגיע הרב זלמן שך ומשפחתו לנמל יפו. העיר יפו הייתה אז קטנה ואנשים בה מעט. היישוב העברי התרכז אז בשכונת נווה שלום. גם הרב שך התיישב בשכונה זו. הרב כדרכו היה מאושר בגורלו החדש, למרות מצבו החומרי הדל. הוא התחיל לרקום את רשת חייו העתידים בארץ ישראל. הגיעו אליו הצעות שונות של עסקים ומסחר, והוא בחר לייסד עם שותף בית חרושת לעיבוד עורות. בסופו של דבר המפעל נסגר ורוב הכסף שהושקע הלך לטמיון. המעט שנותר לפליטה הספיק למחייתו, והוא התיישב בבית המדרש והקדיש את זמנו לתורה ולתפילה. בענוותנותו, היה נחבא אל הכלים בתוך ארבע אמות של הלכה. אולם מחשבתו להישאר באלמוניותו נגוזה. "הרב הגאון מהראי"ה הכהן קוק שליט"א, אשר הרגיש בארי שעלה מליטא,

הרב קוק הורה לו לפתוח סנדלריה. העסק הצנוע בשכונת שבזי, הפך מהרה למקום ציבורי בו נושעו אלפים מברכותיו של מי שמוכר היום כ'סנדלר הקדוש'

השתדל להשפיע עליו למנותו ברכנות בתוך הדיינים שלו", סיפר לימים חתנו של הרב שך. "אחרי שהרב שך הסכים לשמש בדיינות, נהיה לעוזרו וליד ימינו של הרב קוק, והביא לרב קוק תועלת בעצותיו. בזמן שהוא יסד הגאון קוק ישיבה (ב'שערי תורה') ומגיד השיעורים לפני הבחורים גדולי תורה היה הרב שך, אשר הקסים את בני הישיבה באופן הסברתו העמוקה ברש"י ותוספות, ועד היום אותם בני הישיבה (בהם הרצי"ה קוק) שנעשו כבר לגדולים במקומותיהם, מזכירים את שיטת הסברתו וחרפותו של מגיד השיעורים ברטט וברעדה", הוסיף וסיפר.

יש להניח שרבי זלמן שך היה זוהר להעמיד תלמידים רבים, ותורתו היתה ידועה כיום יותר, אילולי האסון הנורא שקיפד את פתיל חייו. מדי שנה יצא לנפוש בימי הקיץ בכפר מוצא, והיה עולה לירושלים להשתעשע עם הרב קוק בדברי תורה. באב תרפ"ט יצא כמדי שנה להבראה בבית משפחת מקלף במוצא, אך נרצח שם בפרעות על ידי הפורעים הערבים, והובא למנוחתו בהר הזיתים.

"אחד מהמיוחדים, מאבני הנזר של עטרת תפארת ישראל", אמר עליו הרב קוק בהספרו.

צופה למרחוק

את הדברים הבאים כתב הרב קוק על נער בן שבע עשרה שביקש את הסכמתו לחיבורו התורני הראשון: "מי שהוא עומד להיות לנס ותפארת בישראל... העילוי המצויין בדור, עדיין לגאון ולתפארת גדולה בישראל". בהמשך ההסכמה מוסיף הרב קוק מה שנראה כספק תפילה-ספק נבואה: "ובע"ה ברוב הימים ירבה מקנתו וגדולתו ויהיה מן היחידים העומדים לנס בין גדולי ישראל גאוני הדור".

גם במקרה זה ראה הרב קוק למרחוק וזיהה את הכישרון הטמון במי שיהפוך לימים הרב הצבאי הראשון, ובהמשך לרבה האשכנזי הראשי של ארץ ישראל - הרב (אלוף) שלמה גורן. אמנם גם מלמדיו של הרב גורן ביישבות עץ חיים וחברון שמו לב לתלמיד המוכשר, אך אלו לא 'השיגו' את הפוטנציאל התורני והמנהיגותי החבוי בכחור הצעיר שעמד בפניהם. עידוד זה וברכת הדרך שקיבל הרב גורן בצעירותו ודאי הוסיפו לצמיחתו והתפתחותו הכבירה שרישומה נחרט בדפי ההיסטוריה של אומה שלמה.

הרב גורן, שהספיק עוד לשמוע כמה שיעורים מפיו של הרב קוק, ראה עצמו כל חייו כתלמיד של הרב קוק, וקרא לו "מורי ורבי". הוא נישא לבתו

הרבנות חשובה משקידתך האישית. החפץ חיים

של בחיר תלמידי הרב קוק - הרב דוד הכהן ('הרב הנזיר'), ושומר על קשר הדוק עם בנו וממשיך דרכו של הרב - הרב צבי יהודה קוק.

הנגלים והנסתרים

עם כל הצדיקים המוזכרים לעיל, אותם "גילה" הרב קוק ואף דאג שיקבלו משרה רבנית למען יהיו לתועלת לאומה כולה, נמנים עוד רבים וטובים, נציין כאן כמה מהם: רבי שם טוב גפן שלאחרונה יצא לאור ספר העוסק בתורתו ודמותו, הרב ראובן שרגודסקי, הרב ישראל יהושע הרצברג שניהן כראש הישיבה הראשון בבני ברק, והלל פרלמן - 'מר שושני', "החכם המופלא". רבנים אלו ודומיהם חשבו בתחילה להסתגר בבית המדרש ולהתפרנס מיגיע כפיהם, אולם הרב קוק, שראה בהם צורך גדול לעם ישראל, גילה ופרסם ברכים את גדולתם התורנית, ודחף אותם להורות תורה לעם, כל אחד במשרה המתאימה לו.

על אף פרסומו הגדול של הרב קוק, כפי שהעיד האדמו"ר הרי"צ מלובוביץ' באגרת ששלח לו: "כבוד ידידי הרה"ג הנודע והמפורסם בכל מרחבי תבל וקצוץ ארץ לשם תהלה ותפארת בתוככי גאוני יעקב עה"י פטה"ח כש"ת מוהר"ר אברהם יצחק שליט"א" (אגרות קודש, חלק ב), התבטא תלמידו ואיש סודו הרב יעקב משה חרל"פ שרבו הנערץ היה 'צדיק נסתר'. הוא עמד על כך בדברים שאמר בהספדו ב'שבעה' על הרב קוק: "... נעלם ונסתר מאין כמוהו וגם גלוי ומפורסם מאין כמוהו" ■

עם מרפסת כזאת אפשר לארח את כל המשפחה והחברים לשבת!

100 מ"ר!

**מיני פנטהאוזים
עם מרפסות ענק**

שיוק: **באמונה** | יזם: **הנדסה**
מזרח אבן קבוצה

072-3725765 | 1-700-500-555

כשותשנה בין החוחים

בין סנגוריה משתקת לסנגוריה מקדמת
לאור משנתו של הראי"ה קוק

הרב אברהם וסרמן

בשם העין הטובה וההסתכלות החיובית אנו עדים לתופעות פסולות ה"מכילות" דברי כפירה ואיסורים גמורים < כיצד מבחינים בין סנגוריה מקדמת לסנגוריה מדרדרת?

מהמעשים בהם הוא בוחר. אלא שיש להבחין בין סנגוריה הדוחפת לפעול - סנגוריה מקדמת ואקטיבית, לבין סנגוריה משתקת (שאינה לגיטימית) המדגישה את הטוב במציאות הבעייתית, אך לא דוחפת להתקדמות. המצב כיום הוא שההכלה שהיא מעין סנגוריה גורמת לשיתוק, ניוון וריקבון. נתלים כמובן ברב קוק הסגור הגדול, אבל מגלים בו פנים שלא כהלכה וכך מגיעים להכלה, אפילו בתוך בתי מדרש, של כפירה במסורת הפסיקה או בעיקרי אמונה. לעתים סנגוריה כזו מחזקת את המעשים הרעים של הגורם עליו מסנגרים, שכן אם הוא 'בסדר' בעיני שומרי מצוות, וקל וחומר בעיני גורמים תורניים - למה לו לשנות דרכו? טענות כאלה נוכל לשמוע פעמים רבות ממי שאינם מקיימים מצוות אך משרתים בצבא או מקפידים בכיבוד הורים וכדומה, שכיוון שהם עושים טוב - די כבר בזה. גישה כזו יוצרת גם סחף שלילי אצל צעירים, שמתחנכים לראות בעיקר את הטוב שבמגזר החילוני ולשבח אותו תוך התעלמות מהבעיות הרוחניות, ממילא הוא הופך לגיטימי בעיניהם, והמעבר לשם נעשה אף הוא לגיטימי.

שני עקרונות

תורת הסנגוריה במשנתו של הרב, נובעת משני עקרונות: האחד - אחדות כל המציאות, הפועלת כגוף גדול והרמוני, הכולל בתוכו גם את מערכת העיכול ואברים "לא נעימים", והתפיסה שכולה יחד פועלת לטובה.

השני - הנהגת הייחוד, שבעומק המציאות, שאינה מושגת לנו כעת, ה' מכתוב את כל הקורה במציאות, גם מה שנראה רע.

תפיסה זו של הראי"ה נובעת משיטת הרמח"ל לגבי עולם הייחוד ועולם המשפט. עולמנו מתנהל על פי המשפט, ובו אין מקום לרע ולחוטאים, בהם יש להילחם. הדרך היחידה שבה ניתן לדבר על תועלת הנובעת מהרע היא בהשקפת 'עולם הייחוד', שבו הקב"ה מוביל את כל המהלכים ולא האנשים בבחירתם.

מספר על רבי לוי יצחק מברדיצ'ב שראה יהודי שאכל בתענית ציבור. שאל אותו רבי לוי, "אינך יודע שתענית ציבור היום?" - "יודע אני", "שמא אתה חולה ואינך יכול לצום?" - "אינני חולה כלל...". הרים ידיו רבי לוי יצחק ואמר: "ריבוננו של עולם, אשריהם ישראל שגם כשחוטאים, אינם מעזים להוציא דבר שקר מפיהם".

סיפור אחר מסופר על רבי לוי מברדיצ'ב, שראה עגלון מושח את גלגלי עגלתו תוך שהוא עטוף בטלית, מעוטר בתפילין ואומר את תפילתו. פנה ר' לוי השמימה ואמר: "ריבוננו של עולם, ראה את היהודים שלך, אפילו כשהם מושחים את גלגלי העגלה הם מתפילים בטלית ותפילין".

אלו דוגמאות קלאסיות ללימוד סנגוריה, הגורמות לשתי טעויות: הטעות הראשונה היא היחס לר' לוי כנאיבי ותלוש.

השניה היא זיהוי הסנגוריה יחד עם לימוד זכות. לו היה רוצה ר' לוי ללמד זכות, ייתכן ולא היה שואל אותו כלל בכדי לתת פתח רחב להצעות זכות על אותו אדם - כנראה שאינו יודע, או שחולה.

אך ר' לוי יצחק הוא סנגורן של ישראל, והוא שואל את השאלות למרות שאולי זה 'יקלקל' את לימוד הזכות (מה שאכן קרה). הסנגוריה באה לאחר בירור המציאות המדויקת והעמקת הבירור עד למציאת האור גם בעומק האפלה. על גבי נקודת האור הזו, ניתן יהיה לבנות את המשך תיקונה של האישיות. היסוד לתפיסה זו היא הקביעה "ישראל אף על פי שחטא - ישראל הוא", ונקרא "בין" למקום.

התורה הידועה של ר' נחמן - רפ"ב (שכבר הפכה לשם קוד), מורה לחפש נקודה טובה גם אצל מי שנדמה שאין בו שום צד חיובי. אין כוונתו להתעלמות מן המציאות, אלא אדרבה, ראייה מפוכחת שלה והתמקדות בחלק הטוב, גם אם הוא נסתר וצריך לחפש אותו. לכשימצא, יש לטפחו ולהפכו לנקודת ארכימדס עליה נשען המנוף הרוחני שירים את האישיות בכללה. באותה תורה, כמו גם במקומות רבים בכתבי הראי"ה קוק, מצוין כי סגולת קדושתו של יהודי מעצם היותו גדולה ומשמעותית לאין ערוך

אמנם השקפה עמוקה זו אינה משפיעה כלל על המשפט המעניש את הרשעים, והחותר לבער את הרע והתומכים בו. אבל כאשר היא נמצאת ברקע, המבט על הרשע גם בעולם המשפט שונה לגמרי, וכפי שיוסבר להלן.

לאהוב אותו ולשנוא את מעשיו

שני חלקים להתבוננות של הסנגוריה: חמלה על הרשעים השקועים ברשעה, ומציאת הצד הטוב שבהם.

יש להבחין בין החלק הטוב לחלק הרע שבאדם. לאהוב את הטוב שברשעים, ולשנוא את הרע שבהם. מקורה המפורש של שיטה זו – בדברי התנאי (פרק ל"ב): "וגם המקורבים אליו והוכיחם ולא שבו מעונותיהם שמצוה לשנאותם מצוה לאהבם גם כן. ושתייהן הן אמת – שנאה מצד הרע שבהם, ואהבה מצד בחי' הטוב הגנוז שבהם שהוא ניצוץ אלקות שבתוכם".

מכתב לרב שילדיו נעשו קומוניסטים

כיוון שתפיסת הסנגוריה בבסיסה נובעת מן העקרונות הכלליים של הטוב הכללי, ומהנהגת הייחוד, הרי שהיא נכונה תמיד. אך בדורותינו יש לה שתי תוספות ייחודיות.

האחת – כל השנאות הן רק במי שכבר קיימו בו מצוות תוכחה. מכיוון שאין לנו בדור הזה ולא בכמה דורות לפנינו מי שיועד להוכיח, על כן ההלכות הנוטות לרוגז ולשנאת אחרים אינן למעשה.

השניה – הסחף השלילי של תנועת הכפירה העולמית שחדרה גם אלינו, הופך את הכופרים ופורקי העול להיות בבחינת אנוסים.

אך לא רק לשלילת השנאה יש דגש מיוחד בדורותינו, אלא בעיקר לראיית החיוב. בתשובה לרב מילשטיין שילדיו נעשו קומוניסטים, כתב הראי"ה שהנשמה הפנימית של קדושת ישראל מסתתרת בלבכם

בכמה מידות טובות הנמצאות בהם, ומה שהרשעה תפסה אותם הוא גם כן מצד נטייתם הפנימית לטוב ולחסד. לכן הפכו לוחמים לטובת הפועלים הסובלים בכל מקום. אמנם הם טועים בדרכם, אך אינם כרשעים ההולכים רק אחרי תאוותם הבהמית בלי מטרה של ישר. לכן, אם לא נרחיק אותם אלא נקרובם כפי היכולת, אז כאשר האופנה הרוחנית-חברתית תתהפך ויכירו את הטעות הגדולה בקומוניזם, שבשבילו זנחו את בית-חייהם, יהיו מוכנים לתשובה. למרות שהם נשבו ברעיון הקומוניזם, הראי"ה מוצא בהם צדדי טוב ייחודיים לדורותינו ולכן הסנגוריה כלפיהם מקבלת ממד נוסף. על אחת כמה וכמה כלפי מי שקשור למהותו הישראלית, ואף מוסר את נפשו למען שיבת ציון ויישוב הארץ. זו הסנגוריה המיוחדת שהראי"ה הרחיב אודותיה במקומות רבים.

שילוב של בחירה והנהגה

לאאורה, תפיסות שנובעות מהנהגת הייחוד לא יכולות להוביל להדרכות מעשיות בעולמנו המבוסס על הנהגת המשפט, ואם כן כיצד נוקט הראי"ה בהדרכות מעשיות?

הראי"ה מחדש שישנן שלוש הנהגות – הנהגת הייחוד, הנהגת המשפט, והנהגת המשפט הכוללת הופעות והשפעות של הנהגת הייחוד. הופעתו של הפן הסגולי באופן בולט, בלי קשר למעשים הרעים ובהיפוך גמור אליהם, הינה בעצם התערבות 'הנהגת הייחוד' ב'הנהגת המשפט'. אנו רואים את הופעת צד הסגולה – קשר עמוק לעם ישראל לארצו ולביטוס עתידו, למרות שמצד הבחירה בתורה ומצוותיה – מדובר במי שפרקו עול. הציונים החילוניים באמת מחפשים את הקודש אלא שהם עצמם לא יודעים זאת. בעצם, התנועה הציונית לא נוצרה רק מבחירה חופשית, אלא גם מהתערבות אלוהית נסתרת, המאירה בדור של גאולה.

סכנת התרופפות

הראי"ה מזהיר את הבאים לעסוק בעבודה זו של סנגוריה שצריכה הרבה בירור והעמקה, כיוון שיש סכנות בדרך זו. ייתכן שמרוב שנרצה לסנגר על החוטא נתעלם ממעשיו הרעים, או חמור יותר – נצדיק אותם. המסנגר

עצמו מסתכן בפגימות רוחניות: "ונשמות כאלו, אם יזדקק לקרב אותם מי שאין בו דעה עמוקה... יוכל להתקלקל הרבה ח"ו, וללמוד ממעשיהם, ולהדבק בצד הרע שבהם והוא מחוייב להתרחק מהם".

התפשטות שיטת הסנגוריה בהמון עלולה ליצור בעיה רוחנית – "מרוב התפשטות חסד יוכל היסוד המוסרי להתרופף". לכן נראה שכל מי שלא הגיע למדרגה עליונה זו, צריך להיזהר במיוחד כשהוא בא לנקוט במידת הסנגוריה, שלא יפול על ידה.

גם העוסק בסנגוריה צריך לאחוז במידת מה בשנאת הרשעים: "מי שחסר לו החוש של שנאת הרשעים, יוכלו התכונות, המעשים והדיעות הרעות, להדבק בו ולפגמו".

סנגוריה מקדמת

לעומת הגישה המוטעית כאילו המסנגר 'תלוש' מהמציאות ומתעלם מהצדדים הרעים שבה, דווקא הצדיקים המסתכלים בעין חסד על העולם "מכירים את הכיעור שברע בעומק יותר גדול מאותם שהרוגז והכעסנות הוא שלטון רוחם". כיוון שהם יודעים שהרע מצד עצמו אינו יכול להתקיים בעולם, אינם פוחדים להילחם נגדו בביטחון ומתוך עוצמה, ומוציאים מעומק הרע את כל החלקים הטובים הגנוזים בו. הדמות המייצגת ביותר לסגנון זה, הוא אברהם אבינו האוהב הגדול, המסנגר גם על סדום, אך רודף אחרי ארבעת המלכים ומכה אותם כדי להציל את לוט השבוי. עליו אמר הקב"ה "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו ואחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט".

באיגרת לרידב"ז מתאר הראי"ה שגם לעבודת הקירוב שלו יש גבולות: "והשי"ת יודע שלא את כל הפושעים אני מקרב, כי אם אותם שאני מרגיש שכח סגולי גדול מונח בפנימיותם. ובדרך כללות מסור לנו חז"ל סימנין על זה". היה לו כישרון מיוחד לדעת אם יצליח לפעול אצל המקורב.

פרשת ההתעמלות

פרשיה הממחישה ומיישבת את העקרונות שנימנו לעיל, היא יחסו של הראי"ה להתעמלות. פרשיה זו עלתה לו ביוקר רב ובבריאות, כפשוטו. כשהחלה אגודת 'מכבי' לקיים פעילות ספורטיבית לצעירים, פרסם הרב דברים נלהבים מאוד אודות מעשיהם של הספורטאים. קנאי ירושלים סילפו במכוון את דבריו, רדפו אותו באופן מכוער ופרסמו שהרב מחזק את חילול השבת הנעשה במשחקי כדורגל, למרות שהרב לא הזכירם אפילו במילה. לא זו בלבד, אלא שהרב פעל נמרצות נגד משחקים אלה. מכל מקום, ודאי שהדברים מהווים חידוש גדול ומפליאים כל קורא. הרב עצמו הסביר את דבריו בשני רבדים: הרובד הפנימי – שאכן תורת הנסתר מבארת "שלפי קדושתה של כנסת ישראל הכל הוא קדוש ונשגב לאין חקר" (אגרות הראי"ה ד, אעח), והביא ראיה לדבר משמשון הגיבור. עוד הוסיף, שכל מה שכתב אינו אלא "לקרב גם את הרחוקים ולדבר על ליבם שיתקרבו... ואפילו אלה הצעירים שרוצים להתפתח בבריות גופא, כדי שיהיה כחם חזק להגן על אומנתו הקדושה בעת זעם ח"ו... דרכי להגיד להם שיכולים לכוון במעשיהם לשם שמים... כמו שהיו אבותינו הגיבורים חיילותיו של בית דוד". לסנגוריה זו היו תוצאות בפועל. זאת כיוון שיחד עם פרסום החיוב והאהדה, הסתייג הרב מהצדדים השליליים, וכשראה שמתרבים חילולי השבת מחה נמרצות במארגנים ובתנועה הציונית העומדת מאחריהם. לאחר ששלח אנשים להפריע למשחק כדורגל (תשרי תרפ"ו) ביקשו ראשי 'מכבי' להפיס את דעתו, וקיבלו על עצמם שלא לחלל את השבת במכירת כרטיסים ודברי מאכל. כמו כן התחייבו שלא יעשו בתחום המגרש. הרב עצמו אמר להם שלא יוכל להסכים גם באופן הזה כיוון שאין משחקים בכדור בשבת כלל, אבל חיזק את ידם בקבלות הטובות שקיבלו על עצמם וביקשם להתחייב בפניו אודותיהם.

כאן מצאנו את כל הגורמים שנמנו לעיל: התרוממות הצדיק לראיית הטוב הכללי, מציאת החלק הטוב שבהתעמלות, קישורו לקדש העליון, פעולה בעצמו של המסנגר המקרין חיוב, ולבסוף פעולה על האנשים שהסנגוריה נגעה אליהם.

"אהבת ישראל והעבודה של הסנגוריה על הכלל ועל הפרטים, איננה רק עבודה הרגשית לבדה כי אם מקצוע גדול בתורה, וחכמה עמוקה ורחבה" (הראי"ה קוק, אורות ישראל, ד, א).

בתוך כל המאורעות

בְּרַכָּה וּקְלָלָה

רְאֵה אֲנִי נִתֵּן לְפָנֶיכֶם – שְׁנִקְבַע בְּכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל שִׁיּוּכַל לְהִבְחִין וּלְבַחֵר בְּכֹרֶכָה שֶׁבְּתוֹךְ כָּל הַמְּאֹרְעוֹת הַבָּאִים עֲלָיו. בְּרַכָּה וּקְלָלָה – שְׁגַם הַקְּלָלָה בִּיד הָאָדָם לַעֲשׂוֹתָהּ בְּרַכָּה. כִּי אֵין הַרְצוֹן שֶׁתִּהְיֶה הַקְּלָלָה, רַק שֶׁעַל יְדֵה יִשׁוּב הָאָדָם. וְכִשְׁבָּאִים יִיטְרִים עַל הָאָדָם וּמִקְבֵּלִם כְּבֹהֶבָה, וְשֶׁבֶל לְהִשָּׁם יִתְבַרֵךְ כְּחוֹשְׁבוֹ כִּי חֹסֵד עֹשֶׂה עִמּוֹ בְּזוֹה, שֶׁעַל יְדֵי הַיִּיטוּרִים הַתְּעוֹרֵר לְשׁוּב, אִם כֵּן בְּזוֹה עֹשֶׂה אוֹתָם לַיִּיטוּרִים שֶׁל אֲהַבָּה וּלְבִרְכָּה. [שַׁפְּת אַמֶּת]

ברכה במאסר

את הברכה אשר תשמעו

מוכב במדרש: "נרי בידך ונרך בידי – אם שמרת את נרי אני משמר את נרך" (דברים רבה ד). והעניין, כי בכל דבר יש נקודת חיות פנימית מחי החיים, רק שבעולם הזה הפנימיות נסתרת, והמבוקש מאיש ישראל הוא לעוררה ולגלותה בכוח קיום המצוות. וזה "נרי בידך", כי צריך כל אדם להאיר הנקודה הטמונה, וכאילו היא במאסר, עד שיגבור האדם להאירה מהחשכה. ונקודה

סקופים

מים החסידות

דוני ליגורם

ראה

זו היא הברכה בעצמה. וזה את הברכה אשר תשמעו, שכשמדבק עצמו בנקודה הפנימית שבכל דבר ומתבטל אליה, אזי רואה את הברכה שבכל דבר. [שפת אמת]

מי מושלם?!

אָפֶס פִּי לֹא יִהְיֶה בְּךָ אָבִיוֹן – כִּי לֹא יִחְדַּל אָבִיוֹן מִקְרֵב הָאָרֶץ

אָפֶס פִּי לֹא יִהְיֶה בְּךָ אָבִיוֹן – כִּי דָבָר הָאֲבִיוֹנוּת, שִׁישׁ לוֹ חִסְרוֹן וְהוּא תָאָב

לְכוּל, הוּא מִטְבְּעֵי הַבְּרִיאָה, שֶׁכֵּן הַטְּבִיעַ הַבוֹרָא בִּ"ה שִׁיְהִיָּה בְּעוֹלָם דְּבָרִים הַמְּשֻׁתָּקָקִים לְקַבֵּל מְזוּלָתָם כִּי הֵמָּה חֹסְרִים. אֲךָ בְּאֵמֶת זֶה אֵינּוּ חִסְרוֹן, כִּי כֵּן הוּא טְבַע הַבְּרִיאָה וְצוּרֵךְ הָעוֹלָם, וְהַשְּׁלֵם בְּלֹא חִסְרוֹן צָרִיךְ לִזְוֵה הַחֹסֵר, וְכַמְּשָׁל הָאֲבִרִים שֶׁבְּגוּף, כִּי הָאֲבִיר הַיּוֹתֵר שֶׁלֵם צָרִיךְ לְאֲבִיר הַחֹסֵר וּבְלַעֲדֵיו גַּם הוּא לֹא יְבוֹא עַל שְׁלֵמוֹתוֹ. וְכַמּוֹ כֵּן זוּלַת הָעֵנִי לֹא תוֹכֵר טוֹבַת הָעֵשִׂיר, וְטוֹבָה גְּדוּלָה עוֹשֶׂה עֵנִי עִם כַּעַל הַבֵּית יוֹתֵר מִמָּה שֶׁכַּעַל הַבֵּית עוֹשֶׂה עִם הָעֵנִי, כַּמְּבוֹאֵר בְּדִרְשַׁת חו"ל (ויקרא רבה לד).

לֹא יִהְיֶה בְּךָ אָבִיוֹן הַיֵּינוּ שֶׁלֵא תִהְיֶה הָאֲבִיוֹנוּת בְּךָ בְּפֶרֶט, וְרַק בְּכִלּוּת הָעוֹלָמוֹת יִהְיֶה הַחִסְרוֹן, כִּי לְעוֹלָם צָרִיךְ דְּבַר הַחֹסֵר שִׁיּוּשֵׁלֵם מְזוּלָתוֹ. אֲךָ בְּאֵמֶת לֹא יִחְדַּל אָבִיוֹן מִקְרֵב הָאָרֶץ, כִּי זֶה דְּבַר שְׂאֵי אֲפֻשֵׁר בְּכִלּוּת הָעוֹלָמוֹת לְהִיּוֹת בְּלֹא עֵנִי, וְצָרִיךְ שִׁיּוּשֵׁלְמוֹ הָעֵנִי עִם הָעֵשִׂיר וְהָעֵשִׂיר עִם הָעֵנִי. וְלִזְוֵה אִמֵר הַפְּסוּק שֶׁלֵא יִרַע לְבַב הָעֵשִׂיר בְּתַתּוֹ, כִּי לֹא נִתֵּן לוֹ דְּבַר מְשֻׁלוֹ, כִּי כֵּן חוֹק הַבְּרִיאָה – עֵנִי וְעֵשִׂיר – וְאִם לֹא הִיָּה הוּא הָעֵנִי הִיָּה הָעֵשִׂיר לְעֵנִי, כִּי בְּלִתֵּי זֶה אֵי אֲפֻשֵׁר, עַל כֵּן יִשְׁמַח לֵב הָעֵשִׂיר בְּמָה שֶׁזָּכָה לְהִיּוֹת הוּא הַנּוֹתֵן. [דְּבָרֵי חַיִּים]

צירי צדקה

פְּתַח תְּפַתַּח

בְּתַחִילָה, כְּשֶׁמִּתְחִילִין לְהַתְּנַדֵּב לְצַדָּקָה, אֵזֵי צָרִיךְ אָדָם לְשַׁבֵּר אֶת הָאֲכֹזְרִיּוֹת שֶׁלוֹ וּלְהוֹפְכּוֹ לְרַחֲמָנוּת. וְזוֹה עֵיקַר עֲבוּדַת הַצַּדָּקָה, כִּי מִי שֶׁהוּא רַחֲמָן בְּטַבְּעוֹ וְנוֹתֵן צַדָּקָה מִחַמַּת רַחֲמָנוּת, אֵינּוּ זֶה עֲבוּדָה, כִּי יֵשׁ גַּם כְּמָה חֵיּוֹת שֶׁהֵם רַחֲמָנִים בְּטַבְּעָם. רַק עֵיקַר הָעֲבוּדָה לְשַׁבֵּר הָאֲכֹזְרִיּוֹת לְהוֹפְכּוֹ לְרַחֲמָנוּת. וּבְחִינָה זֶה, דְּהַיֵּינוּ הַתְּחִלָּה הַצַּדָּקָה, הִיא קֶשֶׁה וְכִבְדָּה מְאֹד. כִּי כְּמָה גְּנִיחוֹת וְאִנְחוֹת צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת קוֹדֵם שֶׁעוֹשִׂין אִיזֵה עוֹבְדָא בְּעֲבוּרַת הַשֵּׁם, וּבְעֵיקַר בְּהַתְּחִלָּה, שְׂאֵזֵי קֶשֶׁה מְאֹד. כִּי עֵיקַר תּוֹלְדוּתֵיהֶם שֶׁל צַדִּיקִים – מְעַשִׂים טוֹבִים. נִמְצָא שֶׁהַמְּצוּוֹת וּמְעַשִׂים טוֹבִים וְכָל עֲבוּדַת הַשֵּׁם הֵם בְּחִינַת הוֹלְדָה, וְכַמּוֹ קִלִּין וְכַמּוֹ חֲבָלִים וְצִירִים יֵשׁ לִיּוֹלְדַת קוֹדֵם שֶׁמּוֹלְדַת הוֹלְדָה, וּבְפֶרֶט בְּמִבְכִירָה, הַיֵּינוּ בְּהוֹלְדָה רֵאשׁוֹנָה שֶׁל אִישָׁה, שְׂאֵזֵי קֶשֶׁה עֲלֶיהָ מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "צָרָה כְּמִבְכִירָה", שֶׁזֶה בְּחִינַת הַתְּחִלָּה, בְּחִינַת "כָּל הַתְּחִלּוֹת קְשׁוֹת". וְצַדָּקָה הִיא הַהַתְּחִלָּה שֶׁל כָּל הַהַתְּחִלּוֹת, בְּבְחִינַת: פְּתוּחַ תְּפַתַּח. כִּי כָּל דְּבַר וְדָבָר מְעַבְּרֵת הַשֵּׁם, כְּשֶׁרוֹצִין לִיְכַנֵּס בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ וּבְאוֹתָהּ הָעֲבוּדָה, צָרִיכִין לְפַתּוֹחַ שֶׁם פִּתַּח לִיְכַנֵּס בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ. וְסוּגוּלַת כּוֹחַ הַצַּדָּקָה לְהַרְחִיב וּלְפַתּוֹחַ הַפֶּתַח יוֹתֵר וְיוֹתֵר, שֶׁכְּשֶׁעוֹשִׂין אִיזֵהוּ פִּתּוּחַ בְּאִיזֵה עֲבוּדָה וְנוֹתֵנִין צַדָּקָה, אֵזֵי הַצַּדָּקָה פּוֹתַחַת וּמְרַחֲבַת הַפֶּתַח יוֹתֵר וְיוֹתֵר. [רְבִי נַחֲמָן מְבַרְסֵלַב]

במקום שצריך

וְנִתֵּן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמָן

אַחַר שֶׁנִּכְתַּב פֶּרֶשֶׁת עֵיר הַנִּידַחַת, שֶׁצִּוּוּהָ לְהַרְוֵג כָּל הָעֵיר, שֶׁנִּרְאָה לְעֵין אָנוּשִׁי כְּאֲכֹזְרִיּוֹת חִימָה, שֶׁבֹּ וְאָמַר: וְנִתֵּן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמָן, שֶׁעַל יְדֵי שְׁתַּקִּיִּים מְצוּוֹת הַשֵּׁם תְּבוֹא בְּךָ מִידַת רַחֲמָנוּת, שֶׁתִּהְיֶה רַחֲמָן בְּמִקּוֹם שֶׁצָּרִיךְ לְרַחֵם. [מִי הַשִּׁלּוּחַ]

מדרשת אלול
ומי עיון ולימוד
שיעורים • סדנאות • התוועדויות

הרב משה שילת • הרב יהונתן נמדר • הרב אמחיה אבן ישראל
הרב דוד בייטש • הרבנית נעמי שפירא • הרבנית רבקי לפידות
הרבנית אורה רבקה וינגורט • רננה שפירא • ועוד...

פניסיון מלא • לינה בבית הארחה בכפר חב"ד • תוכן עשיר ומגוון

<p>מפגשים מלאים</p> <p>א' - ג' אלול 12 - 14.8.18</p>	<p>ח' - ט' אלול</p> <p>19 - 20.8.18</p>
---	--

פרטים בטל: 072-279-2077
או שלחי וואצפ למס': 054-9210131
או בדוא"ל: maynotaich@gmail.com

מחיר: ₪220
למקיימות להרשם: 180 ₪
מיועד לבנות 20-30

גא אורן דלור BSD

3 פתח שיעור בהצלחה

2 נציג צורבא ילווה אותך

1 צור איתנו קשר

לימוד שבועי, הלכה למעשה ההשקעה הבטוחה ביותר שיש!

נובילים מהפכה בעולם ההלכה | מעל 800 שיעורים נפתחו ברחבי הארץ | 1-700-500-777 | www.tzurba.com

צורבא מרבנן
TZURBA MRABANAN
לימוד נוסח מורי (מיטת אלמיר) ד"ר

אמר הרב הקדוש ר' זושא מאניפולי מה ששמע מהרב הצדיק ר' שמערייל מווארחיבקע שהיה מתלמידי הבעל שם טוב, שאמר הבעל שם טוב שקודם ביאת משיח צדקנו יסתלקו כל האותות והמופתים והנסים הגלויים והמפורסמים הממשיכים ומתלהבים לב אדם לעבודתו יתברך, ואין מחיה נפשו של ישראל, רק מי שיאחו באמונה.

זהב המנורה, ערך עקבתא דמשיחא

בשבועות הקודמים עסקנו בכיאר דברי הבעש"ט, ולמדנו שהאמונה לעתיד לבוא לא תתבסס על התפעלות והתלהבות ממופתים גלויים, אלא על ענווה עמוקה שהכל מאיתו יתברך, וביטחון בחסדו וטובו הגדולים. עוד ראינו שעל ידי עבודת האמונה והענווה יכול כל אחד לזכות לישועות גדולות, למדרגות מופלאות ולאור הגנוז, וגדולי הצדיקים לימדונו שזהו גם המפתח לנבואה. אחד המאפיינים הבולטים של דורנו הוא ההתמודדות הבלתי-פוסקת עם קשיים רבים שמאיימים להכריע את האדם. למרות שמבחינה פיזית מצבנו הולך ומשתפר, מהבחינה הרוחנית והנפשית ישנם קשיים גוברים והולכים. אנשים עוברים אינספור ניסיונות: בתחום של שלום בית, חינוך ילדים, פרנסה, בריאות ועוד. ישנן בעיות נפשיות רבות שנובעות מילדות לא תקינה ומפגיעות שונות. הרבה אנשים סובלים מאבדן דרך ולא מוצאים את עצמם. הרבה מאוד אנשים נשנים סובלים מדיכאונות, חרדות, התמכרויות ושאר מרעין בישין. המצב ברחוב קשה; הרחוב היום משדר את ההיפך ממלכות ה', ורואים בכל צעד ושעל את הריחוק שלנו מהתורה. מצב הנוער מעורער מאוד. ההתמודדויות הרוחניות קשות ביותר, משום שהטומאה והחטא זמינים ביותר במכשירים שנמצאים סביבנו בכל מקום, וגם הכפירה שוטפת את כל סביבותינו. מהלכים סביבנו רשעים וסוטים מלאי גאווה על נבלותם, וגורמים בעלי כוח מערערים על כל חלקה טובה ועל כל בבל יהדות. לדאבון לב, אנו גם אכולים בשנאת חינוך. וכל זה בנוסף לחורבן בית המקדש, לאבדן המלכות והסנהדרין ולכל שאר צרות הגלות.

הבעל שם טוב אומר

הרב שמואל טל | ראש ישיבת תורת החיים

"ואין מחיה נפשו של ישראל, רק מי שיאחו באמונה" (ג')

חיילים וחיילות בהמלכת ה'.

מי שלא מחפש ביומיום שלו התחברות לה' באמונה ודבקות, נשאב לאהבות נפולות, כגון התענגות במראות אסורות, בעריות או בלקיחת סמים. כי כאשר בעומק לבו הוא מחפש גדלות והתחברות, ולבו לא מוצא אותן, הוא מחפש אותן במקומות אחרים: הנפילות מייצרות דמיון של התחברות, דמיון של גבהות רוחנית או בריחה מהמציאות של העולם, שהאדם מרגיש שהיא קטנה עליו, שהיא חשוכה, שהיא לא נותנת לו שום חיות וחיבור.

ההתמודדויות הללו בזמני קושי וזמני שגרה מצריכות את כולנו להתחזק מאוד לראות את ה' בתוך ההסתר ולדבוק בו, ולהביין שזו עבודת האמונה וההתקשרות הגדולה ביותר אליו יתברך. ככל שההסתר גדול יותר, וההתמודדות גדולה יותר - כך עבודת האמונה גדולה יותר וכך ההתקשרות שלנו עם הקדוש ברוך הוא נעשית גדולה יותר. הדבר מעלה את כולנו על המסלול של האמונה, ומאמונה לביטחון, ומביטחון לאין וענווה, ומענווה לנבואה ולניסים.

כיום מתפרסמים ספרים ומעשים רבים על אנשים פשוטים שבשעת צרה התחזקו מאוד באמונה וביטחון, וזכו להשגחה מופלאה ביותר ולישועות ולניסים מעל דרך הטבע. זה יכול להיות בשעת קבלת ביויונות ועלבונות, או בשעת התמודדות עם שלום בית או עם נזק כספי או מחלה וכדומה. מן הסתם גם בעבר היו סיפורי ביטחון והשגחה שהובילו לניסים אצל אנשים פרטיים. אבל ההנהגה הכללית של הדור היתה שונה. ברוב ככל החסידויות וגם בשאר עדות ישראל כשהיו בעיות היו הולכים לצדיק או לחכם, והיו פחות מפנים את העבודה האישית להתחזקות באמונה. שטף הבעיות הנפשיות והרוחניות ועוצמתן מכריחים כל אחד מאיתנו לשפוך את לבו נוכח פני ה'. וזה מאפשר לנו ומביא אותנו לעמוד מול ה' ולרדת אותו ולעובדו בעצמנו בפנימיות לבנו. וכפי שמתנבא ירמיהו (א'): "ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את ה', כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם נאם ה'".

למציאות הרוחנית והנפשית הקשה הזאת יש תפקיד חשוב ביותר בתהליך הצמיחה שלנו. כדי לשרוד את המציאות הקשה הזו, אנחנו נדרשים להתחזק באמונה, וכך אנו זוכים להתעלות בקרבת ה' ובאהבתו. רק מתוך מבט של אמונה, שכל מה שקורה לנו נועד להצמיח ולגדל אותנו ומכוון לטובה, אפשר להתחזק מעמד מול כל הקשיים הללו, ולא להתפתות למחשבה שאנחנו חיים בעולם רע ומייאש ושחלילה הקדוש ברוך הוא לא רוצה שיהיה לנו טוב. על ידי זה ניתן להגיע לפסגות שלא היינו מגיעים אליהם אלמלא הקשיים. הוא שאמר חז"ל, כשתיארו את הצרות שבעקבתא דמשיחא: "על מה יש לנו להשען? על אבינו שבשמים" (סוטה טז). ההתחזקות באמונה הנדרשת מאיתנו מכריחה אותנו לצמוח ולגדול הרבה מעבר למה שהיינו מגיעים אליו אלמלא הקשיים הללו.

יתרה מזו, בעבר אנשים ונשים היו יכולים לחיות את החיים שלהם בשגרה סתמית ורגילה, ולא היה להם שום קושי בכך. אבל היום הנפשות הרבה יותר קשורות לרוחניות ומחפשות משמעות, וקשה מאוד לבני האדם לחיות את החיים שלהם ב"מצוות אנשים מלומדה". אדם שלא מוצא טעם וקישור וחיבור פנימי ללימוד התורה ולעבודת ה' - מרגיש חלול לגמרי; ואם אין סיבות חיצוניות שמניעות אותו ללמוד, כגון שידוך, מעמד חברתי וכדומה (שגם הן מובן לא מחזיקות מעמד זמן רב), הוא מתקשה מאוד ללמוד. ואם הוא אינו "מחיה נפשו" בעבודת ה' הוא מרגיש חוסר טעם וקושי רב בקיומה. הדרך להתעלות בלימוד התורה היא לא סתם ללמוד אותה, והדרך להתעלות בתפילה ובעבודה בכלל היא לא סתם לעשותה בחיצוניות, אלא כל הזמן צריך לראות את התורה והעבודה כמפגש עם ה' ועם טובו הגדול שבהשפעת תורתו והארתו אלינו.

בדומה לכך, אישה עלולה 'להתייבש' לגמרי אם היא לא מרגישה שכאשר היא מכינה אוכל, מלבישה את ילדיה, מנקה ורוחצת אותם, מחייכת אליהם ומקשיבה להם, היא נפגשת עם הקדוש ברוך הוא. היא לא מוצאת טעם בכל העשייה הזו. מכאן קצרה הדרך למאיסה בתפקידה ולחיפוש אחר תפקידים מדומים אחרים. אם שרוצה לשמוח ולהתעלות בעבודתה כאם, חייבת לחזק את עצמה כל הזמן בשכל פעולה ופעולה שהיא עושה הקדוש ברוך הוא נמצא איתה, ושכמעט היוםמימים הללו היא מעמדה את צבאות ה' ומכשירה את בניה ובנותיה להיות

ב"ה

הקצין הקרבי

שגילה את ירחו בפניו

ספר אישי סוחף ומרתק

עם הרב חזקיה בן מנחם

לשעבר מ"פ שריון, הגמ"ר חברון, וחבר נבחרת ישראל בהתעמלות

ההרצאה שמרתקת ורבבות בני נוער ומבוגרים בארץ ובח"ל

ההרצאה נוגעת בכל מה שחשוב ומועיל להתחזקות באמונה בדור הגאולה. מגלה את הכח לתשובה מאהבה, בראש מורם ובשמחה!

ניתן להזמין הרצאות במגוון נושאים לכל אורך השנה וגם לאזכרות

להזמנות: "אורות לעם" - 02-5806268, 054-8441377

1

צדיקים כסוחרים

מזיבוב, העירה האגדית שבאוקראינה, שמותכה בקע אור שיאנה את העולם כלו. במרצה שוכן בית מדרש מיוחד במינו...

אם כן, יש לנו פקוה התארגנויות קצת חריגות לפני היציאה לדרכך.

חריגות?

רבי דב בער, תלמידי הנאמן, רצוני להיות נוכח בגברית של היקלד הזה, ושאתה תתלנה אלי.

כמוכן, מורי ורבינו הנני

היום ירדה נשמה קדושה וידולה לעולם, שתלמד זכות על עם ישראל עד סוף כל הדורות!

לא, שמושי היקר. לנסיעה הזאת יתלנה אלי אך ורק רבי דב בער.

אהו אקומ... טוב... אקומ...

רבנו, הנה הצידה לדרכך, מהמטבחו ארגנתי לנו הרבה, כי דרך ארבה לפנינו, ו...

בעבר פקוה ימים

הכל מוכן, סוף סוף. רק חסר לנו...

קרה פעם שהבעל שם טוב לא לקח אותך אתו לנסיעה?

בחיים לא פגראה מנסדת במיקוה שזו משימה קשה?

אקומ... דרך צלחה

הבאתי גם שני זוגות תלבושות של סוחרים עשירים, כפי שהרבי בקש...

נהדרו יישר כוחו תודה

אתה נראה משכנע, דב בער. שנצא לדרכך?

מה פוקה תחפושות? פה?

טמ-טי-דמ-דמ-לי-לי

בעבר פקוה ימים

ברוך השם, הנה הוסקוב. זה הזמן להחליף בגדים, דב בער...

המשך בשבוע הבא

שֵׁכַר רַחֵמָה

מרתת
ראה

התורה נשלה

לצדקה. הם שאָלוּ את אנשי המקום: "מה שלומו של אבא יידן?"
אמרו להם האנשים: "אתם מתכננים לאבא יידן העשיר הגדול? זה שייש לו אלפי עדים וחמורים וגמילים?"

שמחו החכמים והלכו לבקר את אבא יידן. הוא קבל אותם בכבוד גדול ואמר: "התפלה שהתפללתם עלי התקבלה, וקבלתי ברכה בכפל-כפלים."
אמרו החכמים: "הצדקה שהאדם נותן מביאה לו שפע וברכה".

(על-פי שמות רבה, פלשה מז, סימן א)

הלכו להם החכמים, ואבא יידן יצא לחפש את מחצית השדה שנותנה לו. את המחורשה משכה פרתו, וכך חרש עוד שורה ועוד שורה.

ופתאום נפלה הפרה לתוך בור שנקמת באדמה. אבא יידן נסה להוציא אותה, אבל גלה שרגלה של הפרה נשברה בפילה. "אוי ואביוו", חשב אבא יידן. "עלשו גם הפרה שלי פצועה".

הוא ירד לתוך הבור כדי להוציא את הפרה החוצה, ופתאום ראה משהו נוצץ. הוא התכופף ושלק את העפר ונדקם לגלות אוצר של מטבעות זהב שיהיה שמו באדמה.

"תודה לאלקיסו", קרא אבא יידן. "לטובתי נשברה רגל פרתו".

עברו הימים ושוב באו החכמים לעשות מגיבת

ונאלץ למכר כמעט את כל נכסיו. עכשו לא היה לו מה לתת לחכמים.

ראתה האשה את צערו של בעלה ואמרה לו: "הלאו נשאר לנו שדה אחד. מכר חצי משנו, ותן את הפסך לחכמים. אנתנו נתפרנס ממחצית השדה שתשאר לנו".

מהר אבא יידן לעשות כעצת אשתו. הוא מכר את מחצית השדה ונתן את הפסך לחכמים.

רבי יהושע ורבי עקיבא העריכו מאוד את מעשהו. הם ידעו שאבא יידן אבד את כל רכושו, ויכל-זאת התאמץ לתרם כמנהגו בעבר. אמרו לו החכמים: "אנחנו רושמים את שמך בראש הרשימה. שאליקים ימלא כל מה שנתסר מרכושך".

"אמון", אמר אבא יידן.

"למה אתה נראה עצוב?", שאלה האשה את בעלה, אבא יידן שמו.

"מפני שבאו לכאן רבי יהושע ורבי עקיבא, שני חכמים גדולים מארץ ישראל, לאסוף פסך לצדקה, ואין לי מה לתת להם", אמר אבא יידן.

בעבר היה אבא יידן עשיר גדול. הוא התגורר ליד העיר אנטיוכיה, שבצפון-מערב סוריה. היו לו שדות וכרמים ובתים רבים. בכל פעם שבאו חכמי ישראל לאסוף פסכים לצדקה, היה נותן להם סכום גדול ומכבד.

ואז באו ימים קשים. הוא הפסיד את כספו,

דברי שיר

הפתיחה החגיגית

איפה? יפן 85, מרכז העיר, ירושלים
אני? יום חמישי | ה' אלול' | 16.08

בתוכנית:

16:00 - קביעת מזוזה.

16:30 - חלוקת תעודות הוקרה

לאומני התרבות היהודית המובילים.

17:00 - כיבוד, שמחה וריקודים.

דברי שיר

תרבות יהודית מקורית

הרב שבתי סלבטיצקי, שליח חב"ד באנטוורפן

התוועדות
התוועדות

20

19

8

17

16

15

3

12

11

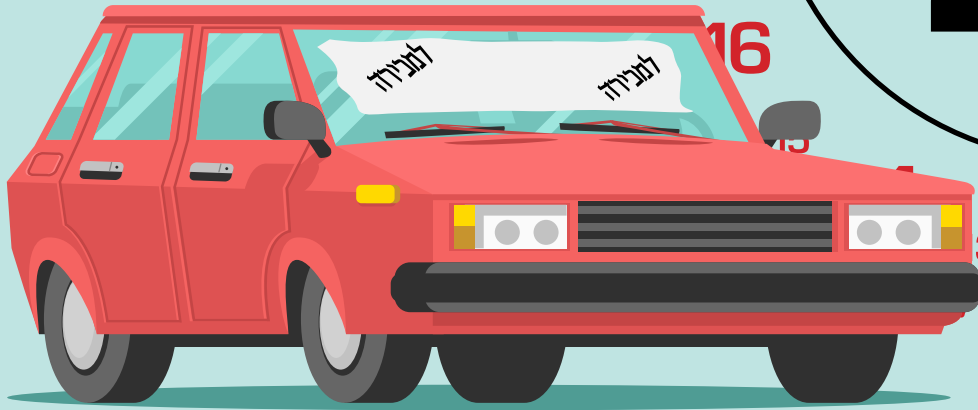
10

9

8

4

שבת שבת

הוא פנה אליה בנימוס, פסע עוד חמישה צעדים ועוד חמישה צעדים, עד שהיא התחילה לצעוק < הלכתי לר' מענדל והוא תיחקר אותי על טבעת משעממת. אחרי שכבר לא היה לי מה לגמגם, הוא התחיל 'לשטוף' אותי < הלוז של השבת הוא הלוז של הנשמה, ובשביל הלוז צריך לפנות מקום בלוז"

לכן אנחנו הולכים בבגדי לבן, שידגישו את מעלתנו הגבוהה בלי חשש לעיני הרע או לקטגוריים. יום אחד בשנה בו אין לשטן שליטה. ויום הכיפורים נקרא גם "שבת שבתון", למה הוא נקרא על שם השבת? מפני שיום כיפור ממשך קדושה לכל שבתות השנה. בעצם, בכל שבת יש את עצם הלוז. **השבת מחזירה את האדם לשורש הקדוש שלו, לדרגת הנשמה שבה שום חטא ושום עבירה לא יכולים לפגוע.**

הנקודה של השבת היא שאנחנו מקבלים נשמה יתירה - גם היא מאותו חלק שלא יכול להיפגם. בשבת מתגלה חלק גדול יותר של עצם הלוז. זוהי הסיבה למנהג ההתייחס לעצם הלוז בהבדלה, אנחנו רואים ומרגישים את הקשר בין קדושת השבת, קדושת הנשמה היתירה ועצם הלוז בגופנו.

לפי אחד הפירושים של "לכה דודי" הדוד הוא אנחנו, והכלה היא השבת. אנחנו מתחתנים עם השבת.

איך זוג מתחתן? החתן נותן לכלה טבעת. למה דווקא טבעת?

כשעמדתי להתחתן, הלכתי לר' מנדל פוטרפס וידעתי שיהיה לו משהו חכם ועמוק לומר לי. בימינו לומדים כל דבר, ודווקא כשהולכים להתחתן לא לומדים את זה אלא בזמן שנתקלים בבעיות, חלילה. איך זה יכול להיות? בשביל לעבוד עם מחשב אתה צריך ללמוד, ובשביל לעבוד עם בני אדם לא צריך? בן אדם הוא יצור הרבה יותר מסובך ממחשב.

ר' מנדל שאל אותי אם כבר קניתי טבעת. עניתי לו שכן, והוא ביקש שאביא לו לראות אותה בפעם הבאה, כדי לראות אם היא כשרה. **התפלאתי, מה כבר יכול להיות לא כשר בטבעת? אבל לא אמרתי כלום. הבאתי לו את הטבעת, הוא מחזיק בה, מסתכל ושואל אותי: "מה אתה רואה?" עניתי לו שאני רואה חתיכת זהב. "מה עוד אתה רואה?" טוב, האמת היא שזה לא רק חתיכת זהב אלא זהב עגול. "מה עוד?" חתיכת זהב עגול בצבע צהוב. לא הבנתי לאן הוא חותר אבל הוא בשלו, ממשיך הלאה לשאול. אמרתי לו שאני לא יודע מה יש לי עוד לראות, והוא ענה לי: "אתה רואה הרבה דברים אבל את העיקר אתה לא רואה! החלק הכי חשוב בטבעת זה לא הזהב אלא החלל, המקום הפנוי". כשזוג הולך להתחתן, הבעל והאישה צריכים לעשות, כל אחד בנפש שלו, מקום פנוי, משום שאם אתה לא עושה כך - אין לשני מקום להיכנס. אם אתה לא עושה חלל ריק אתה לא מביין את**

איש אחד מגיע לבית הכנסת בליל שבת. פתאום נעמד לידו מתפלל אחר ולוחש לו "ניט אום שבת גערעדט, זה לא לשבת, אבל שמעתי שאתה מוכר את האוטו. לא לשבת, אבל באיזה מודל מדובר?". האיש מופתע אבל עונה "זה לא לשבת, אבל 2014". למחרת הם נפגשים שוב בתפילת שחרית. "לא לשבת, אבל כמה אתה רוצה על האוטו?". "זה לא לשבת, אבל חמישים אלף". בתפילת מנחה הם שוב נעמדים זה לצד זה. "זה לא לשבת, אבל אני מעוניין". "לא לשבת, אבל זה כבר לא אקטואלי...".

אנחנו יכולים לשמור שבת אבל לפספס את הנקודה שלה.

במוצאי שבת יש מנהג יפה אצל הרבה אנשים, שלאחר שהם עורכים את ההבדלה הם שמים כמה טיפות מהיין שנשפך על המצח, על העיניים, ויש גם שמים מאחורי הצוואר. בשולחן ערוך כתוב שמים טיפות יין בעיניים בשביל חיבור מצווה, אבל למה לשים גם בעורף?

במדרש נאמר שלאדם יש עצם קטנה מאוד בשם "עצם הלוז". זוהי עצם כל כך חזקה עד שאפילו אחרי מאה ועשרים שנה, כשהגוף כבר איננו, היא תמיד נשארת שלמה. ולעתיד לבוא, בתחיית המתים, ה' יברא את האדם מחדש מעצם הלוז. כמו שעץ צומח מזרע, כך האדם יצמח מהעצם.

יש לנו כלל, ש'עצם' הוא דבר שלא משתנה, ולכן כל דבר 'עצמי' גם לא מתבטל. לכן העצם הזו לא מתבלה לעולם, היא כמו הלב של הגוף שלנו.

לפי החסידות, כל דבר בעולם מתחלק לשלוש - עולם (מקום), שנה (זמן) ונפש. בכל אחד משלושת הרבדים האלה ישנה עצם הלוז.

כמו שיש 'עצם' בגוף, כך יש גם 'עצם' בנפש האדם, נקודה שאינה משתנה לעולם - 'ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא'. כשאדם עושה עבירות הוא פוגם בנפש, ברוח, בנשמה, אפילו בחלק החיה שלו. אבל ביחידה, "יחידה ליחדך", הוא לא יכול לפגוע. זה 'עצם הלוז' של החלק הרוחני שלנו.

מהו עצם הלוז של המקום? בית המקדש, קודש הקודשים. שם נמצאת אבן השתייה, שממנה הושתת העולם, השכינה לא זזה משם. שום דבר לא יוכל להוציא אותה משם.

מהו עצם הלוז של הזמן? יום הכיפורים. לשטן אין שליטה ביום הכיפורים,

הולכים מחוץ לעיר ומקבלים את פני השבת. אצלנו באנטוורפן אמר לי פעם איש אחד "בוא נעשה מניין ונלך לפאב לקבל את השבת". כל אחד והחלומות שלו... אבל האמת היא שגם בלי לצאת פיזית לשום מקום, אפשר להישאר בבית הכנסת, בבית, ולהוציא את הנפש מתחום החולין. להתרומם קצת. ובזמן שאדם עושה את זה הוא מקבל את התענוג הכי גדול - הוא חי את השבת.

נסיים בפרפרוזה לבדיחה הידועה: איש אחד מגיע לבית הכנסת בליל שבת. פתאום נעמד לידו מתפלל אחר ולוחש לו "ניט אום שבת גערעדט, זה לא לשבת, אבל שמעתי שאתה נלחם ומנצח את הנפש הבהמית שלך. לא לשבת, אבל איך אתה עושה את זה?". האיש מופתע אבל עונה "זה לא לשבת - השבת היא דבקות ולא מלחמה בנפש הבהמית - אבל יש כמה שיטות". למחרת הם נפגשים שוב בתפילת שחרית. "לא לשבת, אבל מה עושים עם הנפש הבהמית?". "לא לשבת, אבל זה כבר לא אקטואלי. נכנסתי כבר לעניין של שבת ושכחתי מהצרות האלה".

השני, לא קולט אותו, מכיוון שאתה תמיד מבין את עצמך, לא את בן הזוג. איש אחד שם לב שלאחרונה אשתו לא שומעת כל כך טוב. יותר מדי פעמים הוא צריך לצעוק אליה ולהרים את הקול עד שהיא שומעת. הוא הולך לרופא ואומר לו: "אשתי הפסיקה לשמוע טוב, מה אפשר לעשות?". הרופא שואל: "עד כמה היא לא שומעת? אני צריך לדעת". עונה האיש: "אני לא יודע, אני לא יכול לדבר איתה על הנושא מכיוון שזה מאוד מכעיס אותה". אומר לו הרופא: "שמע מה תעשה. כשתבוא הביתה, תעמוד במרחק עשרים צעדים מאשתך. תשאל אותה שאלה, ואם היא עונה לך - סימן שהיא שומעת טוב. אם היא לא שומעת, תתקרב חמש פסיעות ותשאל שוב. ככה תעשה עד שתבין מאיזה מרחק היא שומעת, ואז נטפל בה".

האיש בא הביתה, סופר עשרים פסיעות מאשתו ושואל: "שלום אשתי, מה אוכלים היום?". שקט. מתקרב חמש פסיעות, "אפשר לדעת מה אוכלים היום?". שקט. מתקרב עוד חמש פסיעות, "אפשר לדעת בבקשה מה אוכלים היום?". עדיין שתיקה. מתקרב עוד קצת ועומד ממש על ידה,

ושואל בנימוס "אם לא קשה לך, אולי את מוכנה לומר לי בבקשה מה אוכלים היום?". האשה מסתובבת אליו וצועקת: "מה לא ברור? כבר אמרתי לך ארבע פעמים! לא שמעת? דגים ומרק ירקות!" מה התברר? הבעיה היתה אצלו, לא אצלה...

אם אדם לא עושה חלל ריק, הוא שומע רק את עצמו ולא את השני. מי שהולך להתחתן צריך להתכונן איך להרגיש את השני. הטבעת אומרת "תהיה חלל ריק!". רק אז תוכל להבין את השני, לשמוע אותו ולענות נכון.

עולם התקשורת הוא התחום הכי מתפתח בעולם - יש היום אינטרנט, מיילים, טלפונים, מסרונים, רשתות חברתיות. אבל אם מסתכלים באמת, כמה מהתקשורת הזו היא חיצונית וכמה פנימית? אנשים מתקשרים יותר אבל לאן זה מוביל? יותר רבים, יותר מתווכחים, יותר מתגרשים. היום מחליפים הכל מהר, ובכלל לא מתקשרים לעומק הדברים. התקשורת הפנימית מתחילה בחלל ריק, כשאתה מנסה להבין מה השני אומר בין המילים, את מה שהוא לא אומר.

לכן אנחנו שרים "לכה דודי לקראת כלה". כדי להתחתן עם השבת ולהרגיש את קדושתה - צריך לעשות חלל ריק. אני לא יכול לחשוב על הביזנס ולהתחתן עם השבת. אני לא יכול להתעניין במחיר של האוטו, ניט אום שבת גערעדט, ובאותו זמן לפנות מקום לקדושת השבת. בשבת תתרכז ותחיה את ההווה. אנשים היום חיים או את העבר או את העתיד, אינן להם זמן לעכשיו. התורה אומרת: בשבת עליך לחיות את הרגע, את האושר, ההנאה, התענוג העילאי בזה שאתה קיים בשבת. אל תחשוב מה היה ומה יהיה. אל תיתן לעבר לכבול אותך; בזה שאתה מקבל את השבת, אתה שם את הקדושה במרכז.

האר"י הקדוש ותלמידיו היו

Brilliant & Co.

הבעש"ט בירושלים

תואר שני M.Ed. בנתיב חסידות

בתוכניות חינוך יהודי והוראת מחשבת ישראל במכללה האקדמית הרצוג

- 🍷 מגוון קורסים מעמיקים בחסידות
- 🏠 סיוורים במחוזות החסידות בארץ ישראל
- 👤 מפגש עם מיטב המרצים בתחום
- 📄 מסע לערש החסידות במז'בוז', ברסלב, אומן, ברדיטשוב ועוד
- 📑 המסע יתקיים בתחילת קיץ תשע"ט

אפשרות ללימודי ערב

מספר המקומות מוגבל

הלימודים במקפוס ירושלים

הרצוג. לדעת. לחון.

לפרטים: 02-9937337 או פנו בדוא"ל: rishum@herzog.ac.il

יש נך שאלה בעבודת ה'?? סמס ל-
054-4530951

נפשי בשאלתי

הרב יהושע שפירא, ראש ישיבת רמת גן

איך אני אמורה להרגיש כלפי יהודים ששומרים פחות מצוות ממני?

ראשית, יש מקום לבחון את הוודאות של ההנחה שהם שומרים פחות מצוות ממך. לעיתים אנחנו טועים ואהבת עצמנו מסמאת את עינינו מלראות את חסרונות עצמנו ואת מעלתם של האחרים, ולפעמים איננו יודעים את מצבם של זולתנו ואנחנו ממציאים ו"משלימים" לעצמנו סיפורים. אבל, פעמים רבות הדבר פשוט שיש מי שלצערנו שומר פחות. כמובן אין להתיר את האסור וגם לא להמעית בגודל חשיבות מצוותיה של התורה, חלילה, ויחד עם זאת באופן האישי לרוב עלינו ללמד עליהם זכות, על תרבות רעה שסחפה אותם, על חולשות שהם תמודדים איתם, וגם להיזכר עד כמה אנחנו סולחים לעצמנו על החולשות שלנו. ואחרי הכל, יש צורך להתגייס ולהחליץ לעזרתם כדי שיתקנו את דרכם ויתקרבו יותר ויותר לעבודת ה'.

האם יש משהו בצירופי אותיות וגימטריות? זה רציני?

באותיות האל"ף ב"י טמונים סודות רבים. חכמי הסוד עמדו על החלק הנשגב הגנוז בתורה, וידעו לבאר את עניינן הפנימי של האותיות. הבעל שם טוב אמר שהאותיות האלוקיות עדיין הן שמקיימות את העולם כמו שכתוב לעולם ה' דברך ניצב בשמים. ולדוגמה אותיות ר'ק'י'ע' הן אלה שמעמידות את הרקיע. מרן הרב קוק זצ"ל כתב ספר בשם 'ראש מילין', ספר מופלא מכבשני עולם הסוד, על כל הסוגיה.

אכן, מי שרואה רק את הצד הגלוי אינו חשוף לכל האמת הזו ובצדק הוא מתפלא למה מכוונים הגימטריות וראשי התיבות. אך כבר בגמרא ובמקומות נוספים חז"ל ביטאו את הרובד הפנימי הסודי הזה ועד היום חכמי הפנימיות עוסקים בו, מפני שהוא נוגע ביסודות האלוקיים של העולם.

איך אדע מתי מותר "לשנות מפני השלום"?

השאלה מצוינת מפני שבאמת ההיתר לשנות מפני השלום מהווה סכנה גדולה, והרבה פעמים נוח לנו לשנות מסיבות לא נכונות שעלולות להיאחז בטענה שזה מפני דרכי שלום. וכבר אמרו רבותינו "אין אדם רואה נגיעי עצמו" ו"אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים".

לכן כדאי מאוד להתייעץ עם תלמיד חכם במקום שיש חשש. אמנם, אחרי שקיבלנו הדרכות מתלמיד חכם לאט לאט אנו יכולים ליצור לעצמנו 'גבולות גיזרה' מה ודאי מותר ומה וודאי אסור. כשאנו מוצאים בעצמנו רצון לכוון לשם שמים אנו צריכים להאמין בישרותנו ולשקול האם הדבר העומד לפנינו ברור לנו על פי מה שלמדנו כבר ואז להכריע בעצמנו, ואם לא לפנות שוב כדי לשמוע דעת תורה.

ת.ד. 52589 רמת גן < עורך: אהרונ ברושטיין > עיצוב גרפי: אליעזר מרגליות • תמונת השער באדיבות: WWW.TAMARZEITLIN.COM
לפרסום, תגובות, תרומות, יצירת קשר והצטרפות למניי הפצה: 052-4061065 • INFO@QAROV.ORG • קרוב אליך

קרוב אליך
עלון שבועי לעבודת השם בדרך החסידות

רוצה ללמוד חינוך ותנאי הקבלה חוסמים לך את הדרך?

- במכינה הקדם אקדמית אמונה מחכה לך מסלול יעודי לחינוך והוראה
מלגות קיום ומלגות לימודים*

הרשמי עכשיו

המכינה לאקדמיה
מכללת
אמונה
הסיבה להצלחה

02-6731465

* לזכאיות \ במימון משרד החינוך ומשרד הביטחון